

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta

LOČITEV ZAPUŠČINE

magistrsko diplomsko delo

Avtorica: Nastja Vražič

Mentorica: prof. dr. Viktorija Žnidaršič Skubic

Ljubljana, avgust 2020

Zahvaljujem se mentorici prof. dr. Viktoriji Žnidaršič Skubic za strokovno pomoč in usmeritve pri pisanju naloge. Prav tako se zahvaljujem odvetniku Damijanu Pavlinu in odvetnici mag. Barbari Nastran za vso podporo in dane priložnosti, ter moji družini za veliko potrpežljivosti in vzpodbude med študijem.

POVZETEK

Avtorica: Nastja Vražić

Mentorica: prof. dr. Viktorija Žnidaršič Skubic

Naslov: Ločitev zapuščine

Ključne besede: zapustnik, zapuščina, dolgovi zapustnika, odgovornost za zapustnikove dolgove, zapustnikovi upniki, ločitev zapuščine, upnik separatist

V slovenski dednopravni ureditvi na dediča s trenutkom zapustnikove smrti *ipso iure*, to je po samem zakonu, preide zapuščina, ki se spoji z dedičevim dotedanjim premoženjem v celoto. S pridobitvijo zapuščine na dediča preidejo vse podedljive pravice in dolgovi, ki jih je imel zapustnik ob svoji smrti. Dediči praviloma odgovarjajo za dolgove zapustnika s celotnim premoženjem, lastnim in podedovanim, do višine vrednosti zapuščine (odgovornost *pro viribus hereditatis*).

Ločitev zapuščine predstavlja institut, ki odgovornost dediča za zapustnikove dolgove vrednostno in stvarno omeji izključno na zapuščino (odgovornost *cum viribus hereditatis*). Namen ločitve zapuščine je v zavarovanju terjatev zapustnikovih upnikov v primeru dedičeve prezadolženosti.

Zapustnikovi upniki morajo za doseg ločitve zapuščine od lastnega premoženja dediča v treh mesecih od uvedbe dedovanja vložiti predlog za ločitev, v katerem morajo s stopnjo verjetnosti dokazati obstoj svoje terjatve. Dokazovanja prezadolženosti dediča veljavna ureditev ne določa.

O ločitvi zapuščine odloča zapuščinsko sodišče s sklepom. Če sodišče ločitev dovoli, se zapuščina loči od lastnega premoženja dediča z učinkom *ex tunc*. Terjatve zapustnikovih upnikov, ki so predlagali ločitev, se poplačajo izključno iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina. Dedič in njegovi upniki do poplačila upnikov separatistov z zapuščino ne morejo razpolagati ali se iz nje poplačati. Ukrep ločitve zapuščine traja do poplačila upnikov separatistov.

SUMMARY:

Author: Nastja Vražić

Mentor: prof. dr. Viktorija Žnidaršič Skubic

Title: Separation of the estate

Key words: deceased, the estate, debts of the deceased, liability for the deceased's debts, deceased's creditor, separation of the estate, preferential creditor

The estate of the deceased in the event of his/her demise *ipso iure*, i. e. according to the Slovenian inheritance law, passes to the possession of the heir and merges with the heir's previous assets into one totality of his property. With the acquirement of the legacy, the heir also inherits all of the heritable rights and debts of the deceased at the time of his/her death. The heirs are generally liable to repay the debts made by the deceased with their entire assets, as well as with those inherited, but only up to the level of the value of the estate (responsibility *pro viribus hereditatis*).

The separation of the estate presents a legal institute that restricts the responsibility of the heir for the deceased's debts in monetary value and as physical assets exclusively on the estate (responsibility *cum viribus hereditatis*). The purpose of the aforementioned separation is the insurance of the debts, made by the preferential creditors of the deceased in the case of the legatee's over-indebtedness.

In order to attain the separation of the estate, the creditors of the deceased must submit a proposal for the separation three months after the devolution of the inheritance would have taken place and wherein they must prove their claims with the degree of probability. The current legislation does not provide for giving the evidence on the over-indebtedness of the heir.

The court having mandate to rule on the succession decides upon the separation of the estate with its ruling. If the court allows the separation, the estate is disassociated from the personal property of the heir with the effect of *ex tunc*. The claims of the creditors of the deceased who proposed the separation, are repaid solely out of the assets which comprise the estate. The heir and his creditors are not able to possess

the estate or use it to remunerate themselves until the preferential creditors are repaid.
The separation of the estate lasts up to the repayment of the preferential creditors.

Kazalo

1. Uvod	1
2. Splošno o odgovornosti za dolgove zapustnika	3
3. Zgodovinski pregled instituta ločitve zapuščine	8
3.1. Rimsko pravo	8
3.1.1. Ločitev zapuščine v rimskem pravu	8
3.2. Obči državljanski zakonik (ODZ)	11
3.2.1. Odgovornost za zapustnikove dolgove po Občem državljanem zakoniku	11
3.2.2. Ločitev zapuščine po Občem državljanem zakoniku	12
3.3. Jugoslovansko pravo	13
4. Veljavna ureditev instituta ločitve zapuščine	15
4.1. Namen ločitve zapuščine	15
4.2. Predpostavke za ločitev zapuščine	17
4.2.1. Uvedba dedovanja	17
4.2.2. Odločba sodišča	18
4.2.2.1. Upravičeni predlagatelji	18
4.2.2.2. Obstoj terjatve	19
4.2.2.3. Rok	20
4.2.3. (Pre)zadolženost dediča kot predpostavka za ločitev zapuščine	22
4.3. Položaj zapustnikovih upnikov	26
4.3.1. Zapustnikovi upniki kot stranke zapuščinskega postopka	28
4.4. Uvedba ločitve zapuščine	30
4.4.1. Kdaj ločitev zapuščine ni dovoljena?	34
4.5. Ali je obvezna prekinitev zapuščinskega postopka?	35
4.6. Prenehanje ločitve zapuščine	38
4.7. Pristojnost	39
5. Ureditev instituta ločitve zapuščine na Hrvaškem	40
6. Zaključek	42
7. Viri	45
7.1. Literatura	45
7.2. Zakonodaja	46
7.3. Internetni viri	46
7.3.1. Sodne odločbe	47

1. Uvod

Zadolževanje je v današnjem času povsem običajna praksa. Le redko kdo se za poplačilo tekočih stroškov ali pa morebitno investiranje občasno ne zadolži. Zadolževanje prebivalstva ni le sodobni problem, prisotno je bilo npr. tudi že v času rimskega prava. Njegove posledice se odražajo tudi v dednem pravu.

Po pokojnem poleg njegovega aktivnega premoženja lahko tako ostanejo tudi dolgovi. Ti dolgovi zgolj zaradi zapustnikove smrti ne morejo ostati brez poplačila, zato praviloma preidejo na dediče. Pravično je, da, če nekdo deduje aktivo premoženja, naj nanj preide tudi njegova pasiva. Pri tem pa obstajajo različne vrste odgovornosti dediča za zapustnikove dolgove. Slovenska dednopravna ureditev kot splošno ureja odgovornost dediča za zapustnikove dolgove z vsem premoženjem dediča do višine vrednosti podedovanega premoženja.

Zaradi zadolževanja prebivalstva ni neobičajna situacija, ko je poleg zapustnika zadolžen oziroma prezadolžen tudi dedič. Nevarnost konkuriranja dedičevih upnikov z zapustnikovimi je v pravu pripeljala do razvoja instituta, ki bo zagotovil prvenstveno poplačilo dolgov zapustnika. To je institut ločitve zapuščine.

Ločitev zapuščine zapustnikovim upnikom zagotavlja prednostno poplačilo izključno iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina. Institut ločitve zapuščine skopo ureja Zakon o dedovanju (ZD),¹ ki je temeljni pravni vir na področju dedovanja. Zaradi takšne ureditve se odpira možnost široke uporabe predmetnega instituta v praksi, ki ne sledi namenu instituta, poleg tega pa se odpira možnost različnih interpretacij.

V magistrskem diplomskem delu bo institut ločitve zapuščine predstavljen v zgodovinski perspektivi, to je od njegovega nastanka v rimskem pravu, vse do trenutno veljavne ureditve v Republiki Sloveniji. Uvodoma bo na splošno predstavljena trenutna ureditev odgovornosti dediča za zapustnikove dolgove, saj je le-ta nujna za kasnejšo obravnavo instituta ločitve zapuščine. Sledila predstavitev razvoja instituta v rimskem

---

¹ Zakon o dedovanju (ZD-C), Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – Odl. US, 117/00 – Odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – Odl. US in 63/16.

pravu, v Občem državljanskem zakoniku (ODZ)² in v jugoslovanskem pravu. V nadaljevanju bo ločitev zapuščine podrobno analizirana s perspektive veljavnega prava v Republiki Sloveniji. Predstavljene bodo pomanjkljivosti zakonske ureditve predpostavk oziroma pogojev za ugoditev zahtevi za ločitev zapuščine ter predlogi za izboljšanje.

---

² Obči državljanski zakonik (ODZ), URL: <https://www.iusinfo.si/zakonodaja/odz/clen-1> (11. 3. 2020).

2. Splošno o odgovornosti za dolgove zapustnika

V slovenski dednopravni ureditvi velja, da dedič pridobi zapuščino s trenutkom zapustnikove smrti *ipso iure*, to je na podlagi samega zakona. Za pridobitev se ne zahteva nikakršnega obličnega ravnanja dediča. To določa 132. člen Zakona o dedovanju. S pridobitvijo zapuščine dedič vstopi v premoženjskopravna razmerja zapustnika oziroma nanj preidejo vse podedljive pravice, kot tudi obveznosti, ki jih je imel zapustnik ob svoji smrti. Gre za obveznosti oziroma dolgove zapustnika, ki jih je ustvaril pred svojo smrtjo.³ Ti lahko izvirajo iz pravnoposlovnih razmerij zapustnika ali pa predstavljajo neporavnane obveznosti iz javnopravnih razmerij (npr. davčne obveznosti).⁴ Zapuščina se ob pridobitvi spoji z dedičevim dotedanjam premoženjem v celoto.

Za dolgove zapustnika odgovarjajo dediči, saj le-ti pridobijo zapustnikovo premoženje kot celoto. Če dedujejo aktivo zapuščine, na njih odpadejo tudi dolgovi zapustnika. Zapustnik ne more veljavno izključiti odgovornosti dedičev za poplačilo njegovih dolgov. Na odgovornost za dolgove zapustnika ne vpliva dejstvo pravne podlage, ki je temelj za dedičevo dedovanje. Za zapustnikove dolgove odgovarjajo oporočni, zakoniti in nujni dediči.⁵

Iz teorije izhajajo tri možne ureditve odgovornosti dediča za zapustnikove dolgove. Odgovornost dediča za zapustnikove dolgove je lahko neomejena (odgovornost *ultra vires hereditatis*). Dedič odgovarja za vse zapustnikove dolgove v polni višini, z vsem premoženjem (lastnim in podedovanim). Gre za vrednostno in stvarno neomejeno odgovornost dediča. Druga možnost je, da dedič za zapustnikove dolgove odgovarja vrednostno omejeno in stvarno neomejeno (odgovornost *pro viribus hereditatis*). Dedič odgovarja za dolgove zapustnika zgolj do višine vrednosti podedovanega premoženja, vendar z vsem premoženjem. Izraz odgovornost *cum viribus hereditatis* označuje možnost, ko dedič odgovarja vrednostno in stvarno omejeno. Zapustnikovi upniki lahko

---

³ Od dolgov zapustnika ločimo dolgove zapuščine. Ti nastanejo po in zaradi smrti zapustnika. Gre npr. za stroške pogreba, stroške cenitve in popisa nepremičnine, stroške zavarovanja zapuščine in stroške, povezane z njenim upravljanjem, ter stroške skrbnika zapuščine. Glej K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 231–232.

⁴ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 28.

⁵ K. Zupančič, DEDOVANJE (2005), str. 120.

pri dediču dosežejo poplačilo svojih terjatev do višine vrednosti podedovanega premoženja, pri čemer se lahko poplačajo izključno iz premoženja, ki predstavlja zapuščino. V premoženje dediča, ki ga ni pridobil z dedovanjem, ne morejo poseči.⁶

Območje današnje Slovenije se je skozi zgodovino srečevalo z različnimi oblikami odgovornosti dediča za zapustnikove dolgove. Danes Zakon o dedovanju v 142. členu ureja odgovornost dedičev za zapustnikove dolgove kot odgovornost *pro viribus hereditatis*. Odgovornost dediča je torej vrednostno omejena na višino vrednosti podedovanega premoženja, to je z vrednostjo aktive. Dedič odgovarja za dolg zapustnika s celotnim premoženjem. V primeru večjega števila dedičev se dolgovi zapustnika nanje delijo v sorazmerju z njihovimi dednimi deleži oziroma v sorazmerju z delom podedovanega premoženja. Tudi tu velja vrednostno omejena odgovornost dedičev. Ti odgovarjajo nerazdelno oziroma solidarno vsak do višine vrednosti svojega dednega deleža z vsem svojim premoženjem. Drugi odstavek 142. člena Zakona o dedovanju določa, da dedič izključno ne odgovarja za dolgove zapustnika, če se dediščini odpove. Odpoved ni mogoča, če je z dediščino že deloma ali v celoti razpolagal.⁷

Dediči s pridobitvijo zapuščine nesporno prevzamejo breme poplačila dolgov zapustnika. Predstavljamo si lahko situacije, ko zapustnik dedičev sploh nima ali pa ti ne dedujejo. Do novele Zakona o dedovanju, to je Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C),⁸ ki je začela veljati 22. 10. 2016, je v takšnih primerih za dolgove zapustnika odgovarjala država. Zapuščina brez dediča je postala državna lastnina. Država ni bila dedič zapustnika, kljub temu pa so nanjo s trenutkom zapustnikove smrti prešle vse njegove pravice in obveznosti. Država je, enako kot dedič, odgovarjala za zapustnikove dolgove do višine vrednosti zapuščine s celotnim premoženjem (odgovornost *pro viribus hereditatis*).⁹

Novela z novim 142.a in 142.b členom uvede bistveno spremembo pri odgovornosti Republike Slovenije za dolgove zapustnika v primeru zapuščine brez dediča. Po noveli

---

⁶ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 230–231.

⁷ Glej 135. člen Zakona o dedovanju.

⁸ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD – C), Uradni list RS, št. 63/16.

⁹ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 201–202.

zapuščina brez dediča postane državna lastnina, kot bo predstavljeno v nadaljevanju, če se ta na predlog zapustnikovega upnika ne prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev.¹⁰ Kljub prenosu v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev, pa skladno z določbami Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP),¹¹ ki ureja postopek stečaja zapuščine, postane lastnina Republike Slovenije tudi morebitni ostanek zapuščine brez dedičev po zaključku stečajnega postopka. Odgovornost Republike Slovenije za dolgove zapustnika v primeru prenosa zapuščine v državno lastnino je z zakonom izrecno izključena.¹²

Zapuščinsko sodišče mora skladno z novim 142.a členom Zakona o dedovanju objaviti oklic neznanim upnikom ter obvestiti Republiko Slovenijo in znane upnike,¹³ da dediči po zapustniku ne obstojijo oziroma da gre za zapuščino brez dediča. V oklicu in obvestilu mora sodišče navesti podatke o zapustniku, opravilno številko zapuščinske zadeve in pojasnilo, da lahko pri zapuščinskem sodišču pridobijo podatke o premoženju, ki sestavlja zapuščino. Oklic mora nujno vsebovati poziv zapustnikovim upnikom, da lahko v šestih mesecih od dneva objave oklica zahtevajo prenos zapuščine brez dedičev v stečajno maso zapuščine brez dedičev. Prav tako morajo biti z oklicem opozorjeni, da bo v primeru, da nihče od zapustnikovih upnikov ne bo pravočasno vložil zahteve za prenos zapuščine v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev, zapuščina prešla v državno lastnino, pri čemer Republika Slovenija za dolgove zapustnika ne bo odgovarjala.¹⁴

Noveliran Zakon o dedovanju odgovornost za poplačilo zapustnikovih dolgov z zahtevo po aktivnem ravnanju, to je vložitev zahteve za prenos zapuščine brez dediča v stečajno maso zapuščine brez dedičev, za dosego poplačila terjatve, prenaša na

---

¹⁰ Glej 9. člen Zakona o dedovanju.

¹¹ Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP), Uradni list RS št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C, 54/18 – odl. US, 69/19 – odl. US, 74/20 – odl. US in 85/20 – odl. US.

¹² Glej 1. odstavek 142.a člena Zakona o dedovanju.

¹³ To so tisti zastavni upniki, katerih zastavna pravica in podatki o zavarovani terjatvi so vpisani v javnih evidencah.

¹⁴ Glej 142.a člen Zakona o dedovanju.

zapustnikove upnike. Zapustnikovi upniki tako lahko v zakonsko določenem roku¹⁵ prijavijo zahtevo, da se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso zapuščine brez dedičev v zapuščinskem postopku in vložijo predlog za začetek stečaja zapuščine brez dedičev, s čimer si zagotovijo možnost poplačila terjatve, ki jo imajo do zapustnika. V nasprotnem primeru njihove terjatve ostanejo nepoplačane.¹⁶

V slovenskem pravnem sistemu je izjemoma dopustna tudi odgovornost dedičev *cum viribus hereditatis*. Postavitev začasnega skrbnika zapuščine,¹⁷ čas obstoja dediščinske skupnosti,¹⁸ uvedba stečaja zapuščine,¹⁹ postavitev izvršitelja oporoke²⁰ in uporaba instituta ločitve zapuščine²¹ so primeri, za katere Zakon o dedovanju določa, da se odgovornost dediča za zapustnikove dolgove vrednostno in stvarno omeji na premoženje zapustnika, to je na zapuščino.

Institut ločitve zapuščine je sredstvo zavarovanja zapustnikovih upnikov, da bodo prišli do poplačila svojih terjatev. Ob uvedbi se terjatve zapustnikovih upnikov, ki so

---

¹⁵ To je v šestih mesecih od objave oklica oziroma prejema obvestila, da dediči po zapustniku ne obstojijo oziroma da gre za zapuščino brez dediča.

¹⁶ K. A. Kontarščak, U. Kupec, Aktivna vloga upnikov zapuščine brez dedičev po noveli ZD-C (2016), URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2016V49-50P21-22N1> (15. 3. 2020).

¹⁷ Začasni skrbnik zapuščine nastopa kot zastopnik dediča oziroma dedičev, ki bodo s sklepom o dedovanju ugotovljeni za dediče, in skrbi za zapuščino v interesu vseh dedičev. Zakon o dedovanju kot pravice in dolžnosti skrbnika določa zastopanje dedičev, v imenu dedičev lahko toži oziroma je tožen, izterjavo terjatev in izplačevanje dolgov zapustnika. Skrbnik zapuščine izplačuje dolgove zapustnika zgolj iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina. Gre za odgovornost *cum viribus hereditatis*. Glej K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 216–218 in 231.

¹⁸ V času obstoja dediščinske skupnosti se dolgovi zapustnika plačujejo izključno iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina. Glej K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 231.

¹⁹ Kežmah v svojem delu Stečaj zapuščine in odgovornost za zapustnikove dolgove postavi tezo, da se pri stečajnem postopku s sestavo stečajne mase zapustnikovo premoženje loči od (lastnega) premoženja dediča. S tem dedič odgovarja za dolgove zapustnike le še *cum viribus hereditatis*. Glej U. Kežmah, Stečaj zapuščine in odgovornost za zapustnikove dolgove, v PODJETJE IN DELO, 6–7/2008/XXXIV (2008), str. 1540.

²⁰ Skladno s 96. členom Zakona o dedovanju so dolžnosti izvršitelja oporoke, če jih ni izrecno določil že oporočitelj, skrb za zapuščino, upravljanje zapuščine, skrb, da se oporoka izvrši tako, kot je želel zapustnik in poplačilo dolgov zapustnika. Dolgove zapustnika izvršitelj oporoke poplača iz premoženja, ki predstavlja zapuščino.

²¹ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 230–231.

predlagali ločitev, poplačajo izključno iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina. To premoženje se je z ločitvijo zapuščine odcepilo od preostalega premoženja dediča. Dedič v primeru ločitve zapuščine za terjatve predlagateljev odgovarja vrednostno in stvarno omejeno. Institut bo podrobno predstavljen v nadaljevanju.

3. Zgodovinski pregled instituta ločitve zapuščine

Institut ločitve zapuščine ni plod zakonodajne dejavnosti sodobnega časa, pač pa njegovi začetki segajo v rimsko pravo, v katerem je bil že natančno urejen. Današnja ureditev ločitve zapuščine je v bistvenih elementih enaka. Gre za aktualnim razmeram prilagojeno različico starega rimskega instituta.²²

3.1. Rimsko pravo

Rimsko pravo je postavilo temelje sodobnemu dednemu pravu, zato večina dednopravnih institutov izvira iz tistega časa. Že v času rimskega prava je veljalo, da je dedič vesoljni naslednik zapustnika in zato z njegovo smrtjo vstopi v vsa njegova premoženjskopravna razmerja. S trenutkom smrti zapustnika se je zapuščina pripojila premoženju dediča in skupaj z njim poslej tvorila celoto. Na dediča so prišle tako vse podedljive pravice, kot tudi vsi dolgovi oziroma obveznosti zapustnika. Veljalo je, da dedič nadaljuje osebo zapustnika. Dedič je odgovarjal za zapustnikove dolgove s svojim celotnim premoženjem, to je stvarno neomejeno.²³ Odgovornost je bila, do uvedbe pravne dobrote popisa zapuščine v Justinijanovem pravu, tudi vrednostno neomejena (odgovornost *ultra vires hereditatis*). S popisom zapuščine se v rimskem pravu vzpostavi možnost omejitve odgovornosti dediča na višino vrednosti podedovanega premoženja (odgovornost *pro viribus hereditatis*).²⁴ Če dedič popisa zapuščine ni napravil, je odgovarjal vrednostno in stvarno neomejeno (odgovornost *ultra vires hereditatis*).

3.1.1. Ločitev zapuščine v rimskem pravu

Že v času rimskega prava so se srečevali s problemom prezadolženosti dediča. Gre za situacijo, ko ima dedič dolgove, ki presegajo njegovo lastno premoženje, že pred uvedbo dedovanja. S pridobitvijo dediščine je, poleg poplačila lastnih dolgov, pridobil tudi obveznost poplačila zapustnikovih upnikov. Dedič je torej lastnim upnikom

---

²² C. Kržišnik, SEPARATIO BONORUM (1942), str. 2 in A. Finžgar, DEDNO PRAVO JUGOSLAVIJE (1962), str. 133–139.

²³ J. Kranjc, RIMSKO PRAVO (2017), str. 799.

²⁴ C. Kržišnik, SEPARATIO BONORUM (1942), str. 2.

odgovarjal s celotnim premoženjem (lastnim in podedovanim) vrednostno in stvarno neomejeno, medtem ko je zapustnikovim upnikom, ob predpostavki, da je napravil popis zapuščine, odgovarjal vrednostno omejeno in stvarno neomejeno.

Prezadolženost je povzročila možnost, da bodo dedičevi upniki prednostno posegli na premoženje dediča in onemogočili poplačilo zapustnikovih upnikov. Zaradi prezadolženosti dediča lahko zapustnikovi upniki, kljub temu da bi dediščina sama zadoščala za njihovo poplačilo, ostanejo deloma ali v celoti nepoplačani.²⁵

Zapustnikovi upniki so bili postavljeni v negotovost, ali bo njihova terjatev poplačana zaradi konkuriranja terjatev dedičevih upnikov. Za zavarovanje zapustnikovih upnikov pred nepoplačilom v rimskem pravu, domnevno v dobi pretorskega prava, razvijejo pravno dobroto *separatio bonorum* oziroma *beneficium separationis* (ločitev zapuščine).

Po rimskem pravu so bili predlog oziroma zahtevo za ločitev zapuščine upravičeni podati zapustnikovi upniki in volilobjemniki oziroma legatarji.²⁶ Izjemoma naj bi predlog za ločitev zapuščine lahko podal celo dedič. Gre za primer, v katerem je osvobojenka sprejela prezadolženo dediščino in takoj zatem umrla. Njen dedič je podal zahtevo, da se loči osebna zapuščina zapustnice od prezadolžene zapuščine, ki jo je sprejela pred svojo smrtjo. Takšni zahtevi se je ugodilo. Gre za edini znani primer, v katerem je bilo ugodeno predlogu dediča za ločitev, zato ni gotovo, da je šlo v navedem primeru za pravo *separatio bonorum*.²⁷ O predlogu za ločitev zapuščine je odločal pretor, v rimskih provincah pa provincialni namestnik, z dekretom.²⁸ Dovoljena ločitev zapuščine je pomenila ločitev podedovanega premoženja od dedičevega lastnega premoženja, ki sta se s trenutkom zapustnikove smrti sicer zlili v celoto. Imetnik obeh premoženj je bil še vedno dedič, vendar z zapuščino ni smel razpolagati. Posledica ločitve je bila, da so se iz zapuščine prednostno poplačali zapustnikovi upniki in za njimi volilobjemniki, ki so ločitev zapuščine zahtevali. Do njihovega popolnega poplačila dedič, zapustnikovi upniki, ki ločitve niso zahtevali in dedičevi upniki na ta del premoženja niso mogli

---

²⁵ C. Kržišnik, SEPARATIO BONORUM (1942), str. 1.

²⁶ J. Kranjc, RIMSKO PRAVO (2017), str. 801.

²⁷ C. Kržišnik, SEPARATIO BONORUM (1942), str. 11.

²⁸ Ibidem, str. 5.

poseči. Če zapuščina ni zadoščala za celotno poplačilo, dedič praviloma ni imel obveznosti na plačilo razlike.²⁹ Zapustnikovi upniki so s tem prevzeli tveganje nepoplačila svoje terjatve. Kot izjemo, ki jo je določalo Justinijanovo pravo, Kržišnik omenja primer, da se je v primeru, če zapuščina ne bi zadoščala za poplačilo, dovoljeval poseg na dedičevo lastno premoženje, če je bila ločitev zapuščine zaradi nepoznavanja dejanskega stanja predlagana nepremišljeno.³⁰

Ločitev zapuščine se je zahtevala zoper zapustnikovega dediča, pri čemer so deljena mnenja, ali se je lahko zahtevala zoper vsakega dediča, ne glede na podlago za pridobitev dediščine, ali zgolj zoper oporočnega dediča.³¹

Iz virov tudi ne izhaja jasno, ali je moral za ločitev zapustnikov upnik ali voliljemnik kot predlagatelj izkazati prezadolženost dolžnika oziroma nevarnost nepoplačila terjatve in ali je bila dejanska prezadolženost predpostavka za dovolitev ločitve zapuščine. Zagotovo je le, da je moral predlagatelj izkazati obstoj svoje terjatve.³²

Ločitve zapuščine ni mogel uveljavljati tisti upravičenec, ki je od dediča že dobil kakšno zastavno pravico, je sprejel poroka ali z dedičem sklenil poravnavo.³³ S tem je bila terjatev zapustnikovega upnika že zavarovana, s čimer je bil dosežen namen instituta *separatio bonorum*. Dodatno zavarovanje z institutom ločitve zapuščine v tem primeru ne bi bilo smiselno. Prav tako so zapustnikovi upniki in voliljemniki izgubili ločitveno pravico, če so dediča priznali kot svojega dolžnika s prenovitveno pogodbo, ali pa so sprejeli obresti. Ločitev zapuščine ni bila dovoljena v primerih, ko je bilo zapustnikovo premoženje že tako zmešano z lastnim premoženjem dediča, da ločitev ni bila mogoča ali če je dedič v dobri veri zapuščino že odsvojil še preden je bil podan predlog za ločitev zapuščine.

Sprva rimsko pravo ni poznalo roka, v katerem je moral biti vložen predlog za ločitev zapuščine. Odločitev o pravočasnosti je bila prepuščena pretorjevi presoji. Z

---

²⁹ J. Kranjc, RIMSKO PRAVO (2017), str. 799.

³⁰ C. Kržišnik, SEPARATIO BONORUM (1942), str. 25.

³¹ Ibidem, str. 12–16.

³² Ibidem, str. 20.

³³ J. Kranjc, RIMSKO PRAVO (2017), str. 801.

Justinijanovim pravom se je uvedel rok petih let za vložitev predloga. Rok začne teči s trenutkom pridobitve dediščine, to je trenutkom zapustnikove smrti. S potekom roka so zapustnikovi upniki in volilobjemniki izgubili pravico zahtevati ločitev.³⁴ Predmetni rok predstavlja dolgo obdobje za uveljavljanje pravic zapustnikovih upnikov in volilobjemnikov, saj obstaja velika možnost, da bo dedič v tem obdobju z zapuščino že razpolagal. Tako dolgo obdobje dediču prinaša negotovost, če oziroma kdaj bodo zapustnikovi upniki morebiti uveljavili ločitev zapuščine.

3.2. Obči državljski zakonik (ODZ)

Drugi pomembni vir, ki je vplival na današnjo ureditev dednega prava v Sloveniji, je Obči državljski zakonik (ODZ). Ta je začel veljati leta 1812, na celotnem območju današnje Slovenije pa leta 1815.³⁵ Obči državljski zakonik s 3 novelami je pri nas za področje dednega prava veljal več kot 100 let, to je vse do leta 1946, ko so v nekdanji Jugoslaviji, z odlokom AVNOJ-a in Zakonom o razveljavljanju pravnih predpisov, izdanih pred 6. 4. 1941 in med sovražnikovo okupacijo,³⁶ izgubili pravno veljavo vsi predpisi, ki so veljali do 6. 4. 1941.³⁷ Kljub temu so se pravni predpisi izdani pred tem datumom uporabljali do sprejema novih predpisov, če niso nasprotovali ustavni ureditvi. Obči državljski zakonik se je za dedno pravo na področju Slovenije uporabljal do sprejema nove zakonodaje, to je Zakona o dedovanju Federativne ljudske republike Jugoslavije³⁸ leta 1955.³⁹

3.2.1. Odgovornost za zapustnikove dolgove po Občem državljskem zakoniku

Kot izhaja iz določb, Obči državljski zakonik ni določal avtomatičnega prenosa zapustnikovega premoženja na dediča s trenutkom zapustnikove smrti. Po Občem

---

³⁴ C. Kržišnik, SEPARATIO BONORUM (1942), str. 20–21.

³⁵ Obči državljski zakonik (ODZ), URL: <https://www.iusinfo.si/zakonodaja/odz/clen-1> (11. 3. 2020)

³⁶ Zakon o razveljavljanju pravnih predpisov, izdanih pred 6. aprilom 1942 in med sovražnikovo okupacijo (ZRPP), Uradni list FLRJ, št. 86/46.

³⁷ A. Finžgar, DEDNO PRAVO JUGOSLAVIJE (1962), str. 13–14.

³⁸ Zakon o dedovanju Federativne ljudske republike Jugoslavije, Uradni list FLRJ, št. 20/55.

³⁹ M. Kreč, Đ. Pavič, KOMENTAR ZAKONA O NASLEDIVANJU (1964).

državljskem zakoniku je dedič za prehod premoženja, drugače kot po rimskem pravu, pred sodiščem moral izkazati pravni naslov za pridobitev dediščine (oporoka, dedna pogodba, zakon) in podati izjavo, s katero je dediščino sprejel. Takrat je prišlo do prisojila zapuščine. Šele s prisojilom je zapuščina prešla na dediča in se združila z njegovim lastnim premoženjem v celoto.⁴⁰ Skladno s 548. členom Občega državljskega zakonika je veljalo, da so na dediča prešli tudi vsi dolгови zapustnika. Glede vrste odgovornosti dediča za zapustnikove dolgove je Obči državljski zakonik sledil opisani tradiciji rimskega prava. Odgovornost dediča je bila odvisna od tega, ali je ob sprejemu dediščine izjavil, da jo sprejema nepogojno, ali s pridržkom pravne dobrote popisa. V primeru nepogojnega sprejema je dedič odgovarjal *ultra vires hereditatis* (vrednostno in stvarno neomejeno). Če pa si je pridržal pravno dobroto popisa, je odgovarjal *pro viribus hereditatis* (vrednostno omejeno in stvarno neomejeno).⁴¹

3.2.2. Ločitev zapuščine po Občem državljskem zakoniku

Obči državljski zakonik je institut ločitve zapuščine urejal v 812. členu, ki je določal: »Ako se dedinski upnik, volilobjemnik ali nujni dedič boji, da bi utegnila biti njegova terjatev v nevarnosti, če se pomeša zapuščina z imovino dediča, sme pred prisojilom zahtevati, da se dediščina loči od imovine dediča, da jo hrani sodišče ali upravlja skrbnik, da se njegov zahtev na njo predznamuje in poravna. V takem primeru pa mu dedič ni več odgovoren s svojo imovino, dasi bi se bil prijavil nepogojno za dediča«.

Tudi po Občem državljskem zakoniku je torej ločitev zapuščine institut, namenjen zavarovanju poplačila obveznosti zapustnika. Ločitev zapuščine se, enako kot v rimskem pravu, lahko dovoli na zahtevo zapustnikovih upnikov in volilobjemnikov. Obči državljski zakonik kot upravičence za vložitev zahteve navaja tudi nujne dediče. Nujni dedič nima pravice zahtevati ločitve zapuščine, ker predstavlja zakonitega pravnega naslednika, ki ga zapustnik popolnoma ne more izključiti iz dedovanja,⁴² zahteva pa jo lahko, ker je po Občem državljskem zakoniku pravica do nujnega

---

⁴⁰ Glej 797.–799. člen Občega državljskega zakonika.

⁴¹ Glej 800.–802. člen Občega državljskega zakonika.

⁴² Razen v skrajnih primerih, ko npr. obstajajo razlogi za njegovo razdedinjenje.

deleža veljala za obligacijsko pravico, nujni dedič pa za zapustnikovega upnika.⁴³ Ločitev zapuščine se ne more odrediti po uradni dolžnosti.

Zahtevo so morali upravičenci podati pred prisojilom zapuščine dediču. Zapuščino je na dediča, če je izkazal pravni naslov in podal izjavo o sprejemu dediščine, s prisojilom preneslo sodišče. Iz tega lahko, kljub pomanjkanju izrecnega določila Občega državlanskega zakonika, sklepamo, da je tudi o zahtevi za ločitev zapuščine odločalo sodišče.

Ločitev zapuščine se je dovolila v primeru bojazni upravičenca, da njegova terjatev, zaradi zlitja zapuščine s premoženjem dediča, ne bo poplačana. Obči državlanski zakonik ne določa, ali je moral upravičenec takšno bojazen tudi izkazati oziroma ali je moral dokazati obstoj nevarnosti za poplačilo njegove terjatve.

Poleg ločitve zapuščine je upravičenec lahko zahteval, da se zapuščina prepusti v hrambo sodišču ali upravo skrbniku, da se na njej predznamuje njegov zahtev in poravna.

Z ločitvijo zapuščine se je odgovornost dediča za poplačilo terjatve upravičencu, ki je zahteval ločitev, omejila. Ločitveni upravičenec se je lahko poplačal do višine vrednosti zapuščine in zgolj iz zapuščine. Dedič mu ni odgovarjal s svojim lastnim premoženjem. Ločitev zapuščine je vzpostavila vrednostno in stvarno omejeno odgovornost dediča za zapustnikove dolgove (odgovornost *cum viribus hereditatis*).

3.3. Jugoslovansko pravo

Tudi jugoslovansko pravo, kot predhodnik veljavne slovenske pravne ureditve, je urejalo institut ločitve zapuščine.

Leta 1955 je bil sprejet Zakon o dedovanju Federativne ljudske republike Jugoslavije, ki je prinesel enotno ureditev dednopravnih predpisov za področje celotne takratne

---

⁴³ S. Pavlin, NUJNI DEDIČI (2012), str. 68.

Federativne ljudske republike Jugoslavije.⁴⁴ Leta 1971 je v Jugoslaviji prišlo do ustavne reforme, posledica katere je bilo, da se je urejanje dednopravnega področja preneslo v pristojnost federalnih enot. Zakon o dedovanju iz leta 1955 je bil postopoma derogiran in nadomeščen z zakoni posameznih enot. Slovenija je leta 1976 sprejela Zakon o dedovanju, ki se v bistvenem ni razlikoval od derogiranega zveznega zakona. Zakon o dedovanju iz leta 1976 z novelami predstavlja danes veljavno ureditev dednega prava v Republiki Sloveniji.⁴⁵

Institut ločitve zapuščine je bil vse od sprejema Zakona o dedovanju Federativne ljudske republike Jugoslavije urejen enako in zato še danes predstavlja veljavno ureditev, ki je natančneje obravnavana v nadaljevanju.

---

⁴⁴ A. Finžgar, DEDNO PRAVO JUGOSLAVIJE (1962), str. 15.

⁴⁵ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 39–41.

4. Veljavna ureditev instituta ločitve zapuščine

Zakon o dedovanju institut ločitve zapuščine ureja v 143. členu, v poglavju o odgovornosti dediča za zapustnikove dolgove. Tudi sodna praksa se je s takšnimi vprašanji ločitve zapuščine že srečala. Obstaja več odločb Višjih sodišč Republike Slovenije,⁴⁶ Vrhovno sodišče Republike Slovenije pa instituta še ni obravnavalo.⁴⁷

V prvem odstavku 143. člen Zakona o dedovanju določa, da lahko zapustnikovi upniki v treh mesecih od uvedbe dedovanja zahtevajo ločitev zapuščine od premoženja dediča. Do poplačila upnikov, ki so ločitev zahtevali, dedič z zapuščino ne sme razpolagati, njegovi upniki pa se iz nje ne morejo poplačati. Prav tako se v času ločitve iz zapuščine ne morejo poplačati zapustnikovi upniki, ki ločitve niso predlagali.

Zapustnikovi upniki, ki so ločitev zahtevali, se, skladno z drugim odstavkom, lahko poplačajo izključno iz zapuščine. Gre za stvarno in vrednostno omejitve odgovornosti dediča za zapustnikove dolgove (odgovornost *cum viribus hereditatis*).

Zakon o dedovanju določa, da sodišče ločeni zapuščini lahko postavi začasnega skrbnika zapuščine.

4.1. Namen ločitve zapuščine

Prezadolženost dediča je problem vsakega časa. Institut ločitve zapuščine je bil ustvarjen za namen zavarovanja oziroma poplačila terjatev zapustnikovih upnikov. Leti so z zapustnikom poslovno sodelovali ali mu npr. dali posojilo, saj so verjeli v njegovo poplačilno sposobnost in mu zaupali, da bo svoje obveznosti poravnal. Zaradi prehoda

---

⁴⁶ Takšni so npr. sklep Višjega sodišča v Kopru Cp 495/2012, z dne 16. 10. 2012 URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%20495/2012&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054384](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%20495/2012&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054384) (12. 3. 2020), sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2123/2011, URL:

<http://www.sodnapraksa.si/?q=2123/2011&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113042521> (12. 3. 2020), Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2909/2014, z dne 21. 1. 2015 URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%202909/2014&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%202909/2014&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444) (13. 3. 2020) in drugi.

⁴⁷ Do vključno 12. 3. 2020.

dolgov zapustnika na dediča, zapustnikovi upniki z njegovo smrtjo pridobijo nove, njim lahko povsem nepoznane dolžnike. Zapustnikovi upniki so postavljeni v negotov položaj, saj ne vedo, kakšen in kako plačevit je dedič. Ne poznajo njegovega premoženjskega stanja. Vedno obstaja možnost, da ima dedič lastne dolžnike in da bodo le-ti posegli tudi na premoženje, ki ga predstavlja zapuščina, saj npr. dedičevo lastno premoženje ne zadostuje za njihovo poplačilo. Dedičevi upniki za poplačilo terjatev niso vrednostno niti stvarno omejeni, njihov položaj je, v razmerju do zapustnikovih upnikov privilegiran, saj za njihove terjatve dedič odgovarja omejeno, do višine vrednosti podedovanega premoženja.⁴⁸ Hkrati pa lahko tudi sam dedič razpolaga s svojim premoženjem (lastnim in podedovanim) ter zmanjšuje možnost njihovega poplačila.

Z ločitvijo zapuščine se zapustnikovim upnikom⁴⁹ zagotovi prednostno poplačilo njihovih terjatev iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina. Pri poplačilu jim ne bodo konkurirali upniki dediča. Ker ločitev premoženja velja le za predlagatelje, na zapuščino ne morejo poseči oziroma se iz nje poplačati upniki, ki ločitve niso predlagali. Ločitev zapuščine predstavlja časovno omejen ukrep, ki zagotavlja predlagateljem dodatno varstvo zaradi možnosti, da je dedič (pre)zadolžen. Izvedba ločitve zapuščine od premoženja dediča zagotavlja možnost, da se položaj dediča in njegovih upnikov, kot tudi zapustnikovih upnikov, ne poslabša, v primerjavi s položajem, v katerem so bili pred smrtjo zapustnika.⁵⁰ Zapustnikovi upniki, ki so ločitev predlagali, se bodo poplačali iz premoženja zapustnika (zapuščine), kot bi se pred njegovo smrtjo, dediču in njegovim upnikom pa je poseg na le-to onemogočen. V slabši položaj pa se postavijo zapustnikovi upniki, ki ločitve niso predlagali, a bi jo lahko. Ti se v času trajanja ukrepa ne morejo poplačati iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina, kot bi se lahko pred smrtjo zapustnika.

Namen ločitve zapuščine je v prednostnem poplačilu zapustnikovih upnikov in njihovi zaščiti, da ne bodo ostali brez poplačila svojih terjatev zaradi konkurence terjatev dedičevih upnikov. Višja sodišča Republike Slovenije so v svojih odločitvah pogosto

---

⁴⁸ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 237.

⁴⁹ Zgolj tistim, ki ločitev zapuščine predlagajo, to so upniki separatisti.

⁵⁰ B.T. Blagojević, NASLEDNO PRAVO U JUGOSLAVIJI (1974), str. 380.

poudarila opisani namen, torej varstvo zapustnikovih upnikov pred upniki prezadolženega dediča.⁵¹

4.2. Predpostavke za ločitev zapuščine

Temeljni predpostavki za ločitev zapuščine sta uvedba dedovanja in odločba sodišča, s katero je ugodeno predlogu za ločitev zapuščine, ki ga mora podati upravičen predlagatelj v zakonsko določenem roku.

4.2.1. Uvedba dedovanja

Zakon o dedovanju v 123. členu določa, da se dedovanje po umrlem uvede z njegovo smrtjo ali razglasitvijo za mrtvega.⁵² S trenutkom zapustnikove smrti, ki je praviloma tudi trenutek uvedbe dedovanja, zapuščina preide *ipso iure* na njegove dediče. Takrat

---

⁵¹ Takšen namen je opisan npr. v sklepu Višjega sodišča v Kopru Cp 495/2012, z dne 16. 10. 2012: »Namen ločitve zapuščine je v tem, da se upnik zapustnika zavaruje, če so dediči prezadolženi.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%20495/2012&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054384](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%20495/2012&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054384) (12. 3. 2020) V sklepu Višjega sodišča v Ljubljani II Cp 1676/2012, z dne 21. 6. 2012: »Pri presoji verjetnosti terjatve upnikov je potrebno upoštevati, da institut ločitve zapuščine z izdajo sklepa o ločitvi, popisu in cenitvi zapuščine še ne bo dosegel svojega namena, ki je v tem, da se zapustnikovi upniki poplačajo iz zapuščine, ne da bi jim pri tem škodili (jih prehiteli) upniki prezadolženega dediča.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201676/2012&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113045766](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201676/2012&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113045766) (13. 3. 2020) V sklepu Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2909/2014, z dne 21. 1. 2015: »Namen ločitve zapuščine od premoženja dedičev je varstvo zapustnikovih upnikov pred upniki prezadolženih dedičev«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%202909/2014&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%202909/2014&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444) (13. 3. 2020) V sklepu Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1077/2015, z dne 10. 6. 2015: »Smisel instituta ločitve zapuščine od dedičevega premoženja je v tem, da se zaščitijo zapustnikovi upniki pred upniki dedičev v primeru, ko so dediči prezadolženi.«, URL: [http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201077/2015&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111383800](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201077/2015&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111383800) (13. 3. 2020)

⁵² Kot dan uvedbe dedovanja se šteje dan, ko je odločba o razglasitvi za mrtvega postala pravnomočna, razen če odločba določa nek drug dan kot pravno relevanten trenutek smrti zapustnika.

se združita zapuščina in dedičevo lastno premoženje, dedič postane odgovoren za zapustnikove dolgove.

Uvedba dedovanja predstavlja predpostavko za ločitev zapuščine, saj brez dejanske smrti osebe ali razglasitve pogrešane osebe za mrtvo premoženje ne preide na dediče in ločitev premoženjskih mas ni potrebna, niti mogoča.

4.2.2. Odločba sodišča

Druga temeljna predpostavka za ločitev zapuščine je odločba sodišča, s katero je ugodeno predlogu oziroma zahtevi po ločitvi zapuščine, ki jo mora podati upravičen predlagatelj v zakonsko določenem roku. Sodišče o ločitvi zapuščine od premoženja dediča ne odloča po uradni dolžnosti. Zakon o dedovanju implicitno določa, da se zapuščina loči na zahtevo.

Ne glede na višino terjatve se lahko predlaga le ločitev zapuščine kot celote in ne njenega posameznega dela.⁵³

4.2.2.1. Upravičeni predlagatelji

Ločitev zapuščine lahko zahteva eden ali več zapustnikovih upnikov. Položaj upnika se pridobi z obstojem terjatve.

Zapustnikovi upniki, ki imajo že zastavnopravno zavarovanje na enem ali več predmetov, ki sestavljajo zapuščino (npr. hipotekarni upniki), ločitev zapuščine lahko dosežejo le, če dokažejo, da takšno zavarovanje ne zadostuje poplačilu njihovih terjatev.⁵⁴

Volilijemniki niso upravičeni predlagatelji, kot je to veljalo po rimskem pravu in Občem državljanem zakoniku.

---

⁵³ V. Žnidaršič Skubic, Problematika zadolžene zapuščine – separatio bonorum, v *PODJETJE IN DELO*, 6–7/2016/XLII (2016), str. 1395.

⁵⁴ A. Finžgar, *DEDNO PRAVO JUGOSLAVIJA* (1962), str. 138.

4.2.2.2. *Obstoj terjatve*

Obraavnani institut zagotavlja zavarovanje terjatev zapustnikovih upnikov in njihovo prednostno poplačilo iz zapuščine. Če terjatev, ki bi se zavarovala, ne obstoji,⁵⁵ ni razloga za uvedbo instituta. Takšno stališče je zavzelo Višje sodišče v Ljubljani v sklepu I Cp 2123/2011 z odločitvijo, da v primeru, ko je pred odločitvijo sodišča dolg za zavarovanje, za katerega je bila predlagana ločitev zapuščine, že poplačan, ni pogojev za ločitev.⁵⁶ Smiselno enako je Višje sodišče v Ljubljani odločilo tudi s sklepom I Cp 105/2019, z dne 17. 4. 2019.⁵⁷

Zakon o dedovanju zahteve po izkazovanju obstoja terjatve za ločitev zapuščine ne določa izrecno, pač pa posredno. Z ureditvijo, da so zgolj zapustnikovi upniki tisti, ki lahko predlagajo ločitev, uvaja tudi njihovo obveznost izkazovanja obstoja terjatve. Če želi predlagatelj izkazati svoj položaj zapustnikovega upnika in s tem upravičenost za vložitev predloga, bo moral zatrjevati oziroma izkazati obstoj terjatve do zapustnika.⁵⁸ Zakonskega določila, ki bi jasno določal, ali mora upnik zapustnika terjatev zgolj zatrjevati ali pa jo mora tudi izkazati oziroma dokazovati in s čim, ni. Sodna praksa je postavila stališče, da je verjetnost tisti dokazni standard, s katerim mora zapustnikov upnik izkazati obstoj svoje terjatve.⁵⁹

---

⁵⁵ Nikoli ni obstajala, ali pa je bila že poplačana.

⁵⁶ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2123/2011, URL:

http://www.sodnapraksa.si/?q=2123/2011&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113042521 (12. 3. 2020)

⁵⁷ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 105/2019: »Pogoj za ločevanje zapuščine od dedičevega premoženja je obstoj zapustnikovih dolgov.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%20105/2019&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111432798](http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%20105/2019&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111432798) (13. 3. 2020)

⁵⁸ V. Žnidaršič Skubic, Problematika zadolžene zapuščine – separatio bonorum, v *PODJETJE IN DELO*, 6–7/2016/XLII (2016), str. 1396.

⁵⁹ To izhaja npr. iz sklepa Višjega sodišča v Mariboru I Cp 2206/2008, z dne 23. 2. 2009: »Pogoj, da se predlogu za ločitev zapuščine ugodi, je, da upnik verjetno izkaže svoj položaj upnika – torej obstoj terjatve proti zapustniku.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202206/2008&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=43482](http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202206/2008&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=43482) (13. 3. 2020),

Sklepa Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2909/2014, z dne 21. 1. 2015: »Izkazan mora biti verjeten obstoj terjatve proti zapustniku ...«, URL:

Dokazni standard verjetnosti je stopnja materialne resnice, pri kateri so razlogi za obstoj določenega dejstva (npr. obstoj terjatve zapustnikovega upnika) močnejši od razlogov, ki obstoja tega dejstva ne potrjujejo.⁶⁰ Gre za nižji dokazni standard od prepričanja, ki se zahteva za meritorne odločitve. Da upnik dokaže verjeten obstoj terjatve do zapustnika, se ne zahteva njegovo razpolaganje s sodno odločbo (pravnomočno ali nepravnomočno) ali izvršljivim notarskim zapisom.⁶¹ Zadostuje, da se njegova trditev o obstoju terjatve podkrepí z zasebno listino, izjavo priče ali na drug, manj formalen način.⁶²

Za dokazovanje obstoja terjatve višji standard ne bi bil primeren, saj bi se postopek bistveno podaljšal. Ločitev zapuščine predstavlja sredstvo zavarovanja terjatve in zahteva hitro odločitev.

O ustreznosti pravnega standarda verjetnosti prepriča tudi zakonska ureditev začasnih odredb, ki prav tako predstavljajo sredstvo zavarovanja terjatev. Za njihovo izdajo namreč Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-L)⁶³ v 270. členu izrecno določa pogoj izkaza verjetnosti (bodočega) obstoja terjatve.

4.2.2.3. Rok

Predlog oziroma zahteva za ločitev zapuščine mora biti vložena v zakonsko določenem roku treh mesecev od uvedbe dedovanja, to je trenutka zapustnikove smrti oziroma pravnomočnosti odločbe o razglasitvi za mrtvega. Gre za prekluzivni rok. Z

[http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202909/2014&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444](http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202909/2014&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444) (13. 3. 2020)

In II Cp 224/2016, z dne 11. 2. 2016: »Novejša sodna praksa kot pogoj za ugoditev takemu predlogu določa, da zadostuje, če upnik verjetno izkaže svojo terjatev proti zapustniku ...«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=ii%20cp%20224/2016&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111393325](http://www.sodnapraksa.si/?q=ii%20cp%20224/2016&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111393325) (13. 3. 2020)

⁶⁰ M. Acceto in drugi, PRAVNI TERMINOLOŠKI SLOVAR (2018), str. 383.

⁶¹ V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 420.

⁶² A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 25.

⁶³ Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-L), Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – Odl. US, 45/14 – Odl. US, 53/14, 58/14 – Odl. US, 54/15, 76/15 – Odl. US, 11/18, 53/19 – Odl. US in 66/19 – ZDavP-2M.

njegovim iztekom preneha pravica zapustnikovih upnikov po zahtevi za ločitev zapuščine.⁶⁴ Je objektivni rok in teče od trenutka zapustnikove smrti ne glede na dejstvo, ali je zapustnikovim upnikom smrt znana. Na potek roka ne vpliva, ali se je zapuščinski postopek že začel, niti dejstvo, da obstoj zapuščine ali dediči še niso znani.⁶⁵

V teoriji je zaslediti stališče glede možnosti vložitve predloga za ločitev zapuščine izključno do konca zapuščinske obravnave. Takšno mnenje brez dodatne obrazložitve o razlogih za uvedbo omenjenega dodatnega roka poda Kežmah.⁶⁶ O predlogu za ločitev zapuščine sodišče odloča v okviru zapuščinskega postopka. Le-ta se praviloma konča z izdajo sklepa o dedovanju.⁶⁷ Sklep o dedovanju ni nujno izdan po končani zapuščinski obravnavi, pač pa je, kot na to opozarja Božič Penko, lahko izdan tudi kasneje. Po njenem mnenju tako ni razloga, da se predlog za ločitev zapuščine ne bi smel vložiti po že opravljeni zapuščinski obravnavi,⁶⁸ vse do izdaje sklepa o dedovanju ob upoštevanju, da trimesečni zakonski rok še ni iztekel.⁶⁹ Strinjam se s stališčem Božič Penko. Za uvedbo dodatnega roka za vložitev predloga za ločitev zapuščine izključno do zaključka zapuščinske obravnave ne vidim razlogov in menim, da za njo ni niti ustrezne pravne podlage.

Trimesečni rok je z vidika zapustnikovih upnikov relativno kratek. Določen je kot objektivni rok, torej teče od trenutka zapustnikove smrti ne glede na dejstvo, kdaj upniki za smrt izvedo. Upnik, ki ni v stalnem stiku s svojim dolžnikom, najverjetneje za njegovo smrt v tem času niti ne bo izvedel. Ni nujno, da bo v predmetnem roku sploh

---

⁶⁴ M. Acceto in drugi, PRAVNI TERMINOLOŠKI SLOVAR (2018), str. 283.

⁶⁵ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 23.

⁶⁶ U. Kežmah, Stečaj zapuščine in odgovornost dedičev za zapustnikove dolgove, v PODJETJE IN DELO, 6–7/2008/XXXIV (2008), str. 1537.

⁶⁷ V primeru zapuščine brez dediča, ko ta postane lastnina Republike Slovenije, se zapuščinski postopek ne konča s sklepom o dedovanju, pač pa s sklepom o izročitvi zapuščine organu pristojnemu za gospodarjenje s posamezno vrsto premoženja (219. člen Zakona o dedovanju). Prav tako sodišče ne izda sklepa o dedovanju, če ne opravi zapuščinske obravnave, ker ni zapuščine, ali ker je v zapuščini le premožno premoženje, dediči pa zapuščinske obravnave niso zahtevali (203. člen Zakona o dedovanju).

⁶⁸ Kot to navaja Kežmah v delu Stečaj zapuščine in odgovornost dedičev za zapustnikove dolgove, v PODJETJE IN DELO, 6–7/2008/XXXIV (2008), str. 1537.

⁶⁹ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 23.

že začeti zapuščinski postopek. Če sodišču smrt ni znana, ne more uvesti zapuščinskega postopka.⁷⁰ Najhitreje za smrt dolžnika izvedo banke ali zavarovalnice, ki jim, najpogosteje v želji po izplačilu denarnih sredstev in zavarovalnin, informacijo predajo dediči sami. Tako so praviloma upniki, ki zahtevajo ločitev, prav razne banke, zavarovalnice in druge podobne inštitucije. Za upnike, ki jih o smrti dolžnika ne obvestijo dediči sami, je velika možnost, da rok za vložitev predloga zamudijo.

Da bi bilo zavarovanje terjatve zapustnikovih upnikov učinkovitejše, bi bilo smiselno podaljšanje obstoječega objektivnega roka, vendar ne preko enega leta. Takšna rešitev bi bila pravičnejša, saj bi bistveno povečala možnost upnikov seznaniti se s smrtjo dolžnika. Hkrati bi bila potrebna uvedba sočasnega kratkega subjektivnega roka, npr. v dolžini enega meseca. Subjektivni rok za vložitev predloga bi začel teči od trenutka, ko bi se zapustnikov upnik seznanil s smrtjo. Takšen rok bi preprečeval zavlačevanje zapuščinskega postopka in zmanjševal negotovost, ali se bodo zapustnikovi upniki poslužili instituta ločitve zapuščine.

4.2.3. (Pre)zadolženost dediča kot predpostavka za ločitev zapuščine

Prezadolženost dedičev in posledična nevarnost, da terjatev zapustnikovih upnikov ne bo poravnana, je bila razlog za nastanek predmetnega instituta. Glede namena ločitve zapuščine sta tako teorija, kot sodna praksa enotni, da je v zavarovanju terjatev zapustnikovih upnikov, da ne bodo ostale nepoplačane zaradi morebitnega konkuriranja z dedičevimi upniki. Zapustnikovi upniki bodo z uporabo instituta ločitve zapuščine prišli do poplačila tudi v primeru dedičeve prezadolženosti.

Kljub nespornemu namenu instituta se postavlja vprašanje, ali se mora zapustnikov upnik v predlogu, s katerim zahteva ločitev zapuščine, sklicevati na prezadolženost dedičev kot tisti razlog, ki je nujen za uvedbo instituta ločitve zapuščine. Če je temu tako, potem je sporno tudi vprašanje, ali zadostuje upnikovo pavšalno sklicevanje na možnost, da je dedič prezadolžen in zato obstoji nevarnost, da njegova terjatev ne bo poplačana ali pa mora prezadolženost dedičev dejansko obstajati in jo mora

---

⁷⁰ Zapuščinski postopek se uvede po uradni dolžnosti, brž ko sodišče izve, da je kdo umrl, ali da je razglašen za mrtvega (164. člen Zakona o dedovanju).

zapustnikov upnik dokazati. Pri tem je lahko problematično tudi vprašanje, s kakšnim dokaznim standardom naj se prezadolženost dokazuje.

Zakon o dedovanju kot temeljni vir, ki ureja institut ločitve zapuščine, prezadolženosti dediča in nasploh nevarnosti nepoplačila terjatev zapustnikovih upnikov ne omenja. Ne določa, da bi za uvedbo instituta moral biti dedič prezadolžen, niti da bi se v predlogu za ločitev zapuščine zapustnikov upnik moral sklicevati na možnost dedičeve prezadolženosti ali jo moral celo dokazovati. Nevarnosti nepoplačila zapustnikovih upnikov zaradi prezadolženosti dediča oziroma same prezadolženosti dediča ne določa kot predpostavko za ločitev zapuščine.

Teorija je enotna, da tako prezadolženost dediča, kot tudi nevarnost nepoplačila terjatev, ni pogoj za ugoditvi predlogu za ločitev zapuščine in jo zato zapustnikovim upnikom ni treba zatrjevati oziroma dokazovati.⁷¹ Prav tako ugotavljanje dedičeve prezadolženosti ne more biti predmet zapuščinskega postopka.⁷²

V sodni praksi je zaslediti odločitvi Višjih sodišč Republike Slovenije I Cp 1663/2010 in I Cp 2909/2014, ki prezadolženost dediča uvajata kot pogoj za uvedbo ločitve zapuščine ne glede na neobstoječo zakonsko podlago. Postavljata zahtevo, da zapustnikovi upniki izkažejo nevarnost nepoplačila terjatev zaradi dedičeve

---

⁷¹ A. Finžgar, DEDNO PRAVO JUGOSLAVIJA (1962), str. 138. K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 238. A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 25.

⁷² N. Weber, Kako naj zapustnikov upnik doseže ločitev zapuščine?
URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2012V17P19N1> (13. 3. 2020)

prezadolženosti.⁷³ Poleg tega pa Višja sodišča Republike Slovenije na pogoj prezadolženosti v nekaterih odločbah nakazujejo posredno.⁷⁴

Vendar pa Višja sodišča Republike Slovenije glede prezadolženosti dediča kot pogoja za ločitev zapuščine niso enotna. Tako imamo na drugi strani številčnejše odločbe, ki prezadolženost dediča, kot pogoj za ločitev, izrecno izključujejo.⁷⁵

---

⁷³ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1663/2010, z dne 16. 6. 2010: »Ločitev zapuščine pride v poštev takrat, kadar je dedič prezadolžen.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=1663/2010&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815246639](http://www.sodnapraksa.si/?q=1663/2010&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815246639) (14. 3. 2020) Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2909/2014, z dne

21. 1. 2015: »Izkazan mora biti verjeten obstoj terjatve proti zapustniku in pogoj, da bi bili dediči prezadolženi.« »V konkretnem primeru je sodišče ugotovilo, da upnica ni izkazala verjetnega obstoja terjatve proti zapustniku in tudi ne pogoja, da bi bili dediči prezadolženi.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202909/2014&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444](http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202909/2014&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444) (13. 3. 2020)

⁷⁴ Tako Višje sodišče v Ljubljani v sklepu II Ip 2227/2013, z dne 5. 6. 2013: »Ločitev zapuščine pride v poštev le, ko zapustnikov upnik potrebuje dodatno varstvo, ker je tudi dedič, ki naj bi poplačal dolgove, prezadolžen.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=2227/2013&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054754](http://www.sodnapraksa.si/?q=2227/2013&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054754) (14. 3. 2020)

⁷⁵ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1722/2005, z dne 25. 5. 2005: »Upniki, ki zahtevajo ločitev zapuščine, morajo verjetno izkazati, da imajo terjatve proti zapustniku, ni pa jim treba izkazati, da obstaja nevarnost za njihove interese, t. j., da ne bodo poplačani.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=1722/2005&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=37516](http://www.sodnapraksa.si/?q=1722/2005&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=37516) (14. 3. 2020) Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1077/2015, z dne 10. 6. 2015:» Iz

teorije izhaja, da morajo upniki, ki zahtevajo ločitev zapuščine od dedičevega premoženja, verjetno izkazati terjatev proti zapustniku, ni pa jim treba izkazati, da obstaja nevarnost za njihove interese.«, »Zapustnikov upnik mora torej verjetno dokazati obstoj terjatve, ni pa mu treba dokazati, da je brez ločitev ne bo mogel realizirati.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201077/2015&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111383800](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201077/2015&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111383800) (13. 3. 2020), sklep II Cp 1953/2015, z dne 2 .9. 2015: » Zakon

o dedovanju pri institutu ločitve zapuščine ne postavlja pogoja prezadolženosti dediča.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=1953/2015&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111386745](http://www.sodnapraksa.si/?q=1953/2015&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111386745) (14. 3. 2020), sklep II Cp 224/2016, z dne 11. 2. 2016: »Upniku pa ni

treba izkazovati prezadolženosti dediča, saj bi to pomenilo neupravičeno široko razlago 143. člena Zakona o dedovanju.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=ii%20cp%20224/2016&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111393325](http://www.sodnapraksa.si/?q=ii%20cp%20224/2016&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111393325) (13. 3. 2020) Sklep I Cp 1281/2016, z dne 6. 9. 2016:

Določanje prezadolženosti dediča kot predpostavke za dovolitev ločitve zapuščine predstavlja neutemeljeno razširitev zahtev, ki niso utemeljene v zakonu. Zakonska določba je jasna in gramatikalna razlaga, ki se primarno uporabi pri vsaki razlagi zakonskega besedila, ne odkazuje na potrebo po dokazovanju prezadolženosti dediča. Sodišča, ki so pri odločitvi zahtevala dodaten pogoj prezadolženosti dediča, so verjetno izhajala iz namenske ali teleološke razlage instituta, ne pa iz zakonskega določila. Namenska ali teleološka razlaga, ki ob tako jasni zakonski določbi, kot je predmetna, ni potrebna, posledično ne more pripeljati do napačne razlage o zahtevi po dodatnem pogoju.⁷⁶

Pogoj prezadolženosti dediča za uvedbo ločitve zapuščine bi bil smiseln, vendar ker ga trenutni zakon ne določa, ga sodišča ne bi smela aplicirati. Trenutna ureditev omogoča vsakemu zapustnikovemu upniku, ki izkaže kot verjeten obstoj svoje terjatve, da doseže ločitev zapuščine ne glede na dedičevo premoženjsko stanje. Zapustnikov upnik bo ločitev zapuščine lahko dosegel, tudi če dedičevo lastno premoženje bistveno presega del, ki ga predstavlja zapuščina. To lahko vodi v prakso, da bodo zapustnikovi upniki v vsakem primeru uveljavljali ločitev zapuščine, kar pa ni v skladu z namenom instituta. S tem bi se podaljšali zapuščinski postopki, kar pa bi vodilo v sodne zaostanke.⁷⁷ Če dedič ni (pre)zadolžen, torej lastnih dolžnikov sploh nima, ali pa jih lahko poplača z lastnim premoženjem, ni razloga, da bi se zapustnikovim upnikom zagotavljalo dodatno varstvo. Zaradi preprečitve neupravičenega izkoriščanja instituta bi bila smiselna sprememba zakonodaje v smeri določitve prezadolženosti dediča kot pogoja za ločitev zapuščine. Pri tem se postavlja vprašanje, na kakšen način bi se prezadolženost dediča ugotavljala. Ali bi jo moral zapustnikov upnik le zatrjevati ali tudi dokazovati in s katerim dokaznim standardom. Samo zatrjevanje dedičeve prezadolženosti brez zahteve po dokazovanju ne bi bilo učinkovito, saj bi, tako kot po veljavni ureditvi, zapustnikovi upniki v vsakem primeru lahko dosegli ločitev. Smiselna

---

»Ločitev zapuščine sodišče dopusti, če zapustnikov upnik dokaže verjetnost obstoja terjatve, ni pa mu treba dokazovati nevarnosti. Pogoj prezadolženosti dediča iz zakonske določbe ne izhaja.«, URL: [http://www.sodnapraksa.si/?q=1281/2016&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111400195](http://www.sodnapraksa.si/?q=1281/2016&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111400195) (14. 3. 2020)

⁷⁶ V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 411–412.

⁷⁷ V. Žnidaršič Skubic, Problematika zadolžene zapuščine – separatio bonorum, v PODJETJE IN DELO, 6–7/2016/XLII (2016), str. 1396 – 1401.

bi bila zahteva, da mora zapustnikov upnik z verjetnostjo dokazati, da je dedič prezadolžen in zato obstaja nevarnost, da njegova terjatev ne bo poplačana. To je podobna rešitev kot jo imamo pri dokazovanju obstoja terjatve. Takšno ureditev določa tudi hrvaška dednoppravna ureditev v 140. členu Zakona o nasleđivanju.⁷⁸ Takšna ureditev bi povzročila spremembo, da bi ločitev zapuščine služila svojemu pravemu namenu. Ob tem pa se izpostavlja vprašanje, kako bo zapustnikov upnik kot verjetno dokazal dedičevo prezadolženost. Zapustnikov upnik bo brez sodelovanja dediča težko pridobil podatke o morebitnem obstoju dedičevih dolgov, prav tako pa tako poizvedovanje predstavlja tudi poseg v dedičevo zasebnost.⁷⁹ Gre za stvar vsakega posameznika komu in koliko dolguje.

Ločitev zapuščine je mišljena kot izredno sredstvo, ki dodatno zavaruje terjatve zapustnikovih upnikov⁸⁰ v primeru nevarnosti nepoplačila zaradi dedičeve prezadolženosti. Kot takšna bi se morala tudi uporabljati, zato bi bila kljub težavnosti dokazovanja in posegu v zasebnost dediča, uvedba pogoja prezadolženosti dolžnika v 143. člen Zakona o dedovanju smiselna.

4.3. Položaj zapustnikovih upnikov

Zakon o dedovanju v 142. členu vsem zapustnikovim upnikom zagotavlja zavarovanje poplačila njihovih terjatev z uvedbo odgovornosti dediča *pro viribus hereditatis*. Praviloma takšno varstvo zadošča. V izrednih okoliščinah, kot je prezadolženost dediča, potrebo po višjem varstvu zapustnikovih upnikov zagotavlja institut ločitve zapuščine. Položaj zapustnikovih upnikov se z vložitvijo predloga in izvedbo ločitve zapuščine spremeni. Z ločitvijo zapuščine se položaj zapustnikovih upnikov, ki predlagajo ločitev, loči od položaja zapustnikovih upnikov, ki ločitve niso zahtevali.

---

⁷⁸ Zakon o nasleđivanju,

URL: <http://digarhiv.gov.hr/arhiva/263/18315/www.nn.hr/clanci/sluzbeno/2003/0604.htm> (20. 3. 2020)

⁷⁹ V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 412–415.

⁸⁰ Poleg zavarovanja, ki ga zapustnikovim upnikom zagotavlja 142. člen Zakona o dedovanju z ureditvijo odgovornosti dediča za zapustnikove dolgove s celotnim premoženjem do višine vrednosti podedovanega premoženja (odgovornost *pro viribus hereditatis*).

Zapustnikove upnike, ki predlagajo ločitev zapuščine, imenujemo upniki separatisti ali ločitveni upniki. Ločitev zapuščine velja zgolj za upnike separatiste. Slednji so v položaju, kot da zapustnik ne bi umrl. Upniki separatisti se namreč poplačajo izključno iz zapuščine, na premoženje dediča ne morejo poseči.⁸¹ Gre za odgovornost *cum viribus hereditatis*. Če vrednost zapuščine ne zadošča za njihovo poplačilo, razlike ne morejo zahtevati od dediča. Njihova preostala terjatev ugasne.⁸²

Ob ločitvi se zapuščina loči od preostalega premoženja dediča. Do poplačila upnikov separatistov dedič⁸³ in njegovi upniki ne morejo poseči po dediščini, prav tako se iz nje ne morejo poplačati zapustnikovi upniki, ki ločitve niso predlagali.⁸⁴

Slednjim dedič odgovarja nespremenjeno, to je z vsem svojim premoženjem in vrednostno omejeno do višine vrednosti podedovanega premoženja (odgovornost *pro viribus hereditatis*). Ti se poplačajo iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina v primeru, da po poplačilu upnikov separatistov kaj ostane, ob predpostavki, da še ni bila dosežena vrednost podedovanega premoženja. Ta ostanek se ob prenehanju ukrepa ločitve zapuščine ponovno spoji s premoženjem dediča v celoto.⁸⁵

Zapustnikovi upniki lahko poplačilo svoje terjatve dosežejo preko ukrepa ločitve zapuščine. Lahko pa tudi zahtevajo plačilo svoje terjatve v pravdi ali preko izvršilnega postopka. Tožbo zoper dediča zaradi plačila zapustnikovega dolga lahko vložijo ne glede na to, ali je bil že izdan sklep o dedovanju. Izvršbo na podlagi izvršilnega naslova, ki se glasi na zapustnika, zoper dediča lahko vložijo le v primeru, ko hkrati razpolagajo s sklepom o dedovanju ali ugotovitveno sodbo, s katero dokazujejo prehod zapustnikovih dolgov na dediča. Vedno obstaja tudi možnost, da dedič zapustnikov dolg poravna prostovoljno.⁸⁶

---

⁸¹ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 29.

⁸² N. Weber, Kako naj zapustnikov upnik doseže ločitev zapuščine?

URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2012V17P19N1> (13. 3. 2020)

⁸³ Ločitev zapuščine ima za dediča učinek prepovedi odtujitve in obremenitve.

⁸⁴ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 230–231.

⁸⁵ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 30.

⁸⁶ N. Weber, Kako naj zapustnikov upnik doseže ločitev zapuščine?

URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2012V17P19N1> (13. 3. 2020)

Ni pa mogoča situacija, da bi v času veljavnosti ukrepa ločitve zapuščine zapustnikovi upniki, ki ločitve niso predlagali, z izvršbo posegli na dedičevo lastno premoženje in izkoristili vrednost zapuščine (poplačali svoje terjatve do višine vrednosti zapuščine) ter s tem onemogočili poplačilo upnikov separatistov. Sklep o dedovanju sodišče praviloma izda šele po poplačilu upnikov separatistov, ko je znano, koliko zapuščine, ki jo bo podedoval dedič, je še ostalo. Pred tem sodišče pravičnega sklepa o dedovanju ne more izdati.⁸⁷ Brez sklepa o dedovanju zapustnikov upnik zoper dediča ne more začeti postopka izvršbe na podlagi izvršilnega naslova, ki se glasi na zapustnika. Tako je odločilo tudi Višje sodišče v Ljubljani v sklepu I lp 998/2019, z dne 10. 7. 2019.⁸⁸

4.3.1. Zapustnikovi upniki kot stranke zapuščinskega postopka

Zakon o dedovanju v 175. členu kot stranke zapuščinskega postopka določa dediče, volilnojemnike in druge osebe, ki uveljavljajo pravico iz zapuščine. To so osebe, ki imajo poleg dedičev in volilnojemnikov zahtevke iz naslova dedovanja. Takšen položaj imajo npr. »pričakovalci« pri postavitvi dediča pod pogojem ali z rokom, država oziroma občina, če je dajala denarno socialno pomoč zapustniku, osebe, ki zahtevajo izločitev določene premoženjske mase iz zapustnikovega premoženja, npr. zakonec, ko zahteva izločitev svojega deleža iz skupnega premoženja.⁸⁹

Zapustnikovi upniki praviloma niso stranke zapuščinskega postopka. O ne vključenosti zapustnikovih upnikov kot strank v zapuščinskem postopku se je v odločbi Up – 145/05 – 8,⁹⁰ z dne 12. 2. 2007, izreklo tudi Ustavno sodišče Republike Slovenije. Ugotovilo

---

⁸⁷ N. Weber, Kako naj zapustnikov upnik doseže ločitev zapuščine?

URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2012V17P19N1> (13. 3. 2020)

⁸⁸ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I lp 998/2019, z dne 10. 7. 2019: » Ločitev učinkuje samo v korist tistih zapustnikovih upnikov, ki so jo predlagali, tistim, ki je niso predlagali, pa je dedič odgovoren le po splošnih pravilih o odgovornosti za zapustnikove dolgove s podedovanim premoženjem, ki ostane po poplačilu separatistov, in s svojim premoženjem do višini vrednosti podedovanega premoženja – po pravnomočnosti sklepa o dedovanju. Ostali zapustnikovi upniki torej do sklepa o dedovanju ne morejo predlagati izvršbe zoper dediča.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=998/2019&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111432089](http://www.sodnapraksa.si/?q=998/2019&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111432089) (14. 3. 2020)

⁸⁹ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 247.

⁹⁰ Sklep Ustavnega sodišča RS Up – 145/05 – 8, z dne 12. 2. 2007, URL: <http://odlocitve.us-rs.si/documents/20/b8/up-145-052.pdf> (14. 3. 2020)

je, da takšna ureditev, ki zapustnikovim upnikom ne daje položaja stranke, ne predstavlja kršitve ustavne pravice do sodnega varstva in pravice do pravnega sredstva. Zapustnikovi upniki imajo možnost uveljavljati svojo pravico iz zapuščine (poplačilo svoje terjatve) neodvisno od zapuščinskega postopka v pravnem postopku. Ustavna pravica do sodnega varstva ne zagotavlja pravice do specifičnega sodnega varstva, ampak daje pravico do uveljavljanja varstva v vsebinsko ustreznem sodnem postopku.⁹¹

Izjemo, s katero zapustnikovi upniki pridobijo položaj strank zapuščinskega postopka, predstavlja ločitev zapuščine. Zapustnikov upnik, ki predlaga ločitev zapuščine, pridobi status stranke v zapuščinskem postopku.⁹² Zahteva pa se dejanska vložitev predloga za ločitev zapuščine, zgolj prijava terjatve zapustnikovega upnika v zapuščinskem postopku za konstituiranje položaja stranke ne zadošča.⁹³ Na to opozarja tudi sodna praksa.⁹⁴

Dilema je, ali ima upnik separatist položaj stranke le glede vprašanj, ki se tičejo ločitve zapuščine, ali pa lahko sodeluje oziroma vpliva tudi na preostala vprašanja zapuščinskega postopka. Božič Penko meni, da bi poleg vprašanj, povezanih z ločitvijo zapuščine, upniku moral biti priznan položaj stranke tudi za vprašanja, ki se tičejo obsega in sestave zapuščine. Obseg zapuščine bistveno vpliva na pravico upnika separatista do poplačila njegove terjatve iz ločene zapuščine, zato ima pravni interes

---

⁹¹ V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 415–416.

⁹² K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 247.

⁹³ N. Weber, Kako naj zapustnikov upnik doseže ločitev zapuščine? (2012), URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2012V17P19N1> (13. 3. 2020)

⁹⁴ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1623/2013, z dne 11. 12. 2013: »S prigrasitvijo terjatve upnik ne postane stranka postopka, zato ni aktivno legitimiran za uveljavljanje svojih pravic v zapuščinskem postopku. Položaj stranke upnik pridobi le, če zahteva ločitev zapuščine od premoženja dedičev.«,

URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=I%20Cp%201623/2013&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113062573](http://www.sodnapraksa.si/?q=I%20Cp%201623/2013&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113062573) (16. 3. 2020) Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp

2494/2015, z dne 14. 10. 2015: »Upnik, ki v zapuščinskem postopku prigrasi svojo terjatev do zapustnika in ne zahteva ločitve zapuščine, ni stranka zapuščinskega postopka.«, URL:

<http://www.sodnapraksa.si/?q=I%20Cp%202494/2015&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111389818> (16. 3. 2020)

za sodelovanje pri teh vprašanjih.⁹⁵ V primeru spornosti obsega zapuščine in napotitve na pravdo za ugotovitev obsega bi morali biti ločitveni upniki upoštevani kot stranke.⁹⁶

4.4. Uvedba ločitve zapuščine

Zapustnikovemu upniku, ki v roku treh mesecev od uvedbe dedovanja vloži predlog, s katerim zahteva ločitev zapuščine in v katerem kot verjetno izkaže obstoj svoje terjatve, sodišče v zapuščinskem postopku dovoli ločitev zapuščine. Ločitev zapuščine dovoli s sklepom, saj z njimi, skladno s 171. členom Zakona o dedovanju, poteka odločanje v zapuščinskem postopku.

Sklep o ločitvi zapuščine je konstitutivne narave, saj se z njim spremeni obstoječe pravno razmerje.⁹⁷ S sklepom o ločitvi zapuščine sodišče loči s trenutkom zapustnikove smrti spojeno zapustnikovo premoženje od osebnega premoženja dediča. Dedičevo premoženje je ločeno na dve premoženjski masi, zapuščino in njegovo lastno premoženje. Sklep o ločitvi zapuščine ima učinek *ex tunc*, kar pomeni, da se šteje, da pravni učinki združitve niso nikoli nastopili. Obe premoženjski masi kljub ločitvi pripadata dediču, pri čemer za zapuščino velja omejitev dedičevega razpolaganja. Za zapuščino velja dedičeva prepoved odtujitve in obremenitve. Dokler velja ukrep ločitve zapuščine, to je praviloma do poplačila upnikov separatistov, dedič s pravicami iz zapuščine ne sme razpolagati. Vsako razpolaganje dediča je neveljavno in ustvarja možnost odškodninske odgovornosti.⁹⁸ Zapustnikov upnik mora predlagati ločitev zapuščine v celoti in ne zgolj posameznega dela. Enako se s sklepom o ločitvi zapuščine lahko dovoli le ločitev celotne zapuščine od lastnega premoženja dediča. Ločitev zgolj dela zapuščine ni dopustna.⁹⁹

---

⁹⁵ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 22.

⁹⁶ V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 415–416.

⁹⁷ M. Acceto in drugi, PRAVNI TERMINOLOŠKI SLOVAR (2018), str. 206.

⁹⁸ V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 415–416.

⁹⁹ M. Kreč, Đ. Pavić, KOMENTAR ZAKONA O NASLEĐIVANJU SA SUDSKOM PRAKSOM (1964), str. 506.

V primeru ločitve zapuščine je obvezna oprava popisa in cenitev zapuščine.¹⁰⁰ Zakon o dedovanju popis in cenitev zapuščine ureja v 184.–190. členu. V predmetnih členih, prav tako pa tudi ne pri določbah o ločitvi zapuščine zakon izrecno ne določa popisa in ločitve zapuščine. V primeru zahteve skrbnika, dedičev, volilijemnikov ali upnikov zapustnika ali v primeru omejitve dedovanja premoženja prejemnika pomoči iz socialnega varstva in iz drugih upravičenih razlogov popis in cenitev zapuščine odredi zapuščinsko sodišče.¹⁰¹ Teorija zagovarja stališče, da sta v primeru podanih pogojev za ločitev zapuščine popis in cenitev zapuščine obvezna. Temu stališču sledijo tudi sodišča. Odreditev popisa in cenitev zapuščine pri ločitvi zapuščine ni sporna, če jo je zapustnikov upnik predlagal skupaj s predlogom za ločitev zapuščine. Kaj pa v primeru, ko le-ta popisa in cenitev zapuščine ni predlagal? Kot pravno podlago bi v takšni situaciji lahko upoštevali, da je ločitev zapuščine drugi opravičeni razlog, zaradi katerega lahko sodišče samo odredi popis in cenitev (1. odstavek 184. člena Zakona o dedovanju). Popis in cenitev zapuščine sta v primeru ločitve zapuščine nujna, saj se z njima ugotovi, katero je tisto premoženje, ki se loči, in s tem dediču onemogoči razpolaganje s slednjim. Neocenitev zapuščine bi predstavljala preveliko negotovost za upnike separatiste, ki npr. ne bi vedeli, na katero premoženje kot zapuščino lahko, za poplačilo lastnih terjatev, predlagajo izvršbo.¹⁰²

V zapuščinskem postopku sodišče postopa po določbah Zakona o pravnem postopku (ZPP-E),¹⁰³ če sam Zakon o dedovanju ne določa drugače.¹⁰⁴ Božič Penko kot sporno

---

¹⁰⁰ M. Kreč, Đ. Pavić, KOMENTAR ZAKONA O NASLEĐIVANJU SA SUDSKOM PRAKSOM (1964), str. 506. V. Rijavec, DEDOVANJE (1999), str. 147, K. Zupančič. V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 247. N. Weber, Kako naj zapustnikov upnik doseže ločitev zapuščine? (2012), URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2012V17P19N1> (13. 3. 2020), V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 421.

¹⁰¹ Izjemo predstavlja popis in cenitev zapuščine pri sestavi smrtovnice na predlog dediča ali volilijemnika (3. odstavek 184. člena Zakona o dedovanju).

¹⁰² V nadaljevanju o tem, da poplačilo upnikov separatistov iz zapuščine, kot cilj instituta ločitve zapuščine, ni dosežen s samo izdajo sklepa o ločitvi. Za poplačilo so potrebni ustrezni postopki.

¹⁰³ Zakon o pravnem postopku (ZPP-E), Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – Odl. US, 57/09 – Odl. US, 12/10 – Odl. US, 50/10 – Odl. US, 107/10 – Odl. US, 75/12 – Odl. US, 40/13 – Odl. US, 92/13 – Odl. US, 10/14 – Odl. US, 48/15 – Odl. US, 6/17 – Odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1 in 70/19 – Odl. US.

¹⁰⁴ Glej 163. člen Zakona o dedovanju.

predstavi vprašanje, ali je, glede na uporabo določil Zakona o pravnem postopku v zapuščinskem postopku, treba pred odločitvijo o ločitvi zapuščine predlog za ločitev upnika separatista poslati v odgovor oziroma izjavo dedičem zapustnika in s tem zagotoviti kontradiktornost postopka, ki predstavlja eno temeljnih načel pravnega postopka. Druga potencialna rešitev je, da se dedičem zagotovi t. i. naknadna kontradiktornost tako, da se predlog vroči šele skupaj z že izdanim sklepom o ločitvi, zoper katerega imajo možnost pritožbe. To zagotavlja učinkovitost ukrepa ločitve, saj če je dedičem vročen predlog v izjavo, dediči izvedo za namero zapustnikovih upnikov po ločitvi zapuščine in z njo že pred izdajo sklepa lahko razpolagajo (jo odsvojijo oziroma jo obremenijo). Kot tehtnejša argumenta za rešitev, da bi se morala zagotoviti kontradiktornost že pred izdajo sklepa o ločitvi, pa izpostavi dejstvo, da z večino premoženja, ki tvori zapuščino, dediči pred izdajo sklepa o dedovanju sploh ne morejo razpolagati (nepremičnine, registrirane premičnine). Prav tako meni, da če ne bo zagotovljena predhodna kontradiktornost, bo sodišče 2. stopnje, ki bo odločalo o pritožbi, moralo obravnavati navedbe dediča, ki sodišču 1. stopnje pri odločanju niso bile znane, zato obstaja velika verjetnost razveljavitve sklepa o ločitvi.¹⁰⁵

Iz pregleda sodne prakse izhaja, da sodišče v sklepu o ločitvi zapuščine ugotovi obseg ločene zapuščine s tem, da določno označi premoženje, na katerega se ločitev nanaša ter ugotovi verjeten obstoj terjatve upnika separatista.¹⁰⁶ Hkrati tudi odredi, da se ta zapuščina loči od osebnega premoženja dediča in dediču prepove razpolaganje s stvarmi in pravicami iz zapuščine. Prav tako ločitvene upnike napoti na pravdni oziroma izvršilni postopek za poplačilo njihove zavarovane terjatve.¹⁰⁷ Ločeni

---

¹⁰⁵ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 23–24.

¹⁰⁶ O tem sklep Višjega sodišča v Mariboru I Cp 2206/2008, z dne 23. 2. 2009: » Če bo ugotovilo, da so pogoji podani, bo v nadaljevanju treba ugotoviti obseg zapuščine ter opraviti popis in cenitev premoženja, v izreku sklepa o ločitvi zapuščine pa premoženje, na katerega se ločitev nanaša, določno označiti, tako da ne bo dvomov glede katerega premoženja velja prepoved razpolaganja s strani dedičev.«, URL:

[http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202206/2008&database\[IESP\]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=43482](http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202206/2008&database[IESP]=IESP&_submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=43482) (13. 3. 2020)

¹⁰⁷ O obveznosti napotitve upnikov separatistov na pravdni oziroma izvršilni postopek in prekinitvi zapuščinskega postopka v nadaljevanju.

zapuščini lahko postavi skrbnika ter odredi popis in cenitev, v kolikor ju ni izvedlo že pred izdajo sklepa o ločitvi.

Določni opredelitvi premoženja, ki predstavlja zapuščino in se ločuje od lastnega premoženja dediča, nasprotuje Božič Penko, ki meni, da le-ta ne sodi v izrek sklepa o ločitvi zapuščine. Ker se ločitev nanaša le na zapuščino kot celoto in ne na posamezne dele, opredelitev premoženja ni potrebna.¹⁰⁸ Sklep o ločitvi zapuščine z opredelitvijo premoženja jasno določi, katero premoženje predstavlja zapuščino in se za to loči od ostalega premoženja dediča. Ob upoštevanju dejstva, da sodišče lahko dovoli izključno ločitev zapuščine kot celote in ne zgolj posameznega dela, menim, da takšna določna opredelitev zapuščine v sklepu o ločitvi ni nujna, se pa izkazuje za koristno, saj odpravlja dvom na točno katero premoženje dedič, njegovi upniki in zapustnikovi upniki, ki ločitve niso predlagali v času ločitve zapuščine oziroma do poplčila upnikov separatistov ne smejo poseči.

Zakon o dedovanju v 172. členu kot pravno sredstvo zoper sklep sodišča prve stopnje določa pritožbo, če zakon ne določa drugače. Zoper sklep o ločitvi zapuščine je tako dovoljena pritožba. Rok za pritožbo je petnajst dni od vročitve sklepa. Pritožbo zoper sklep o ločitvi zapuščine lahko vložijo stranke zapuščinskega postopka, ki za to izkažejo ustrezen pravni interes.

Po Zakonu o dedovanju je pritožba praviloma suspenzivno pravno sredstvo, razen v primeru drugačne odločitve sodišča. Odločitev sodišča, da pritožba zoper sklep ne zadrži njegove izvršitve, je primerna predvsem, če so s sklepom odrejeni ukrepi za zavarovanje zapuščine in obstaja nevarnost onemogočanja izvršitve teh ukrepov zaradi odložitve.¹⁰⁹ S sklepom o ločitvi zapuščine se upnikom separatistom pravzaprav omogoči dodatno zavarovanje njihovih terjatev z zagotovitvijo prednostnega poplčila iz zapuščine. Odložitev učinka sklepa o ločitvi zapuščine do odločitve o pritožbi bi povzročila, da dediču razpolaganje s premoženjem, ki ga predstavlja zapuščina, ne bi bilo prepovedano in bi le-tega lahko odsvojil, ali pa bi nanj posegli morebitni dedičevi upniki. Odločitev sodišča, da pritožba zoper sklep o ločitvi zapuščine ne zadrži

---

¹⁰⁸ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 26.

¹⁰⁹ Glej 3. odstavek 172. člena Zakona o dedovanju.

izvršitve, je tako smiselna in bi jo sodišča morala aplicirati. Sodišču 172. člen Zakona o dedovanju to omogoča.

4.4.1. Kdaj ločitev zapuščine ni dovoljena?

Sodišče ločitve zapuščine, kljub pravočasno vložnemu predlogu upravičenega predlagatelja in verjetno izkazanemu obstoju terjatve zapustnikovih upnikov, ne dovoli, če zapuščine ni in če dedič zapustnikove upnike sam izplača oziroma jim za njihovo terjatev da ustrezno zavarovanje.¹¹⁰

Obstoj zapuščine je ključen za uvedbo instituta ločitve zapuščine. Po pokojnem, ki ob smrti ni imel nepremičnin, premičnin, denarnih sredstev, vrednostnih papirjev in drugega premoženja, ki bi tvorilo zapuščino, zapuščinskega postopka ni. Ob ugotovitvi, da zapustnik ni imel premoženja, sodišče zapuščinskega postopka ne vodi oziroma ga ustavi. Če ni zapuščine, ukrep ločitve ni mogoč, saj ni ničesar, kar bi se lahko ločilo od premoženja dediča. V takem primeru dedič za morebitne zapustnikove dolgove niti ne odgovarja, saj je njegova odgovornost vrednostno omejena na višino podedovanega premoženja, ki pa ga ni.

Če dedič zapustnikovim upnikom prostovoljno poplača njihove terjatve, ali jim da zavarovanje, s tem terjatev upnika več ne obstoji, ali pa je njeno poplačilo že zavarovano, zato ločitev zapuščine kot ukrep zavarovanja ni potreben.

---

¹¹⁰ K. Zupančič, V. Žnidaršič Skubic, DEDNO PRAVO (2009), str. 238.

4.5 Ali je obvezna prekinitev zapuščinskega postopka?

Z izdajo sklepa o ločitvi zapuščine upniki separatisti največkrat ne pridejo do poplačila svoje terjatve, kar predstavlja temeljni namen instituta. Sklep o ločitvi loči zapuščino od osebnega premoženja dediča in prepove njegove posege vanjo. Ločitev zapuščine predstavlja sredstvo zavarovanja terjatev zapustnikovih upnikov, za samo poplačilo pa je potreben pravdni, izvršilni oziroma drug ustrezen postopek.¹¹¹

Upnik separatist mora za dosego ločitve zapuščine izkazati verjeten obstoj terjatve do zapustnika. Kot že navedeno, se za dokaz verjetnosti obstoja terjatve ne zahteva sodne odločbe ali izvršljivega notarskega zapisa, ki bi skladno s 17. členom Zakona o izvršbi in zavarovanju predstavljal izvršilni naslov. Če upnik separatist z izvršilnim naslovom še ne razpolaga, bo za dosego poplačila terjatve iz ločene zapuščine potreben pravdni postopek. V primeru že obstoječega izvršilnega naslova bo poplačilo dosegel neposredno z izvršilnim postopkom.

Sodišče hkrati z izdajo sklepa o ločitvi zapuščine upnika separatista napoti na ustrezen postopek za poplačilo njegove terjatve, pri tem pa se kot sporno pojavlja vprašanje, ali je sodišče dolžno sočasno prekiniti zapuščinski postopek.

Zakon o dedovanju izrecno ne določa obveznosti oziroma možnosti prekinitve zapuščinskega postopka v primeru ločitve zapuščine. Prekinitev zapuščinskega postopka je urejena v 210. in 212. členu Zakona o dedovanju. Zapuščinski postopek se prekine v primeru, da so med strankami sporna dejstva, od katerih je odvisna kakšna njihova pravica in je zato potrebna njihova napotitev na pravdo oziroma upravni postopek. Ta dejstva so določena implicitno. Gre za dejstva, od katerih je odvisna pravica do dediščine (zlasti veljavnost ali vsebina oporoke ter razmerje med dedičem in zapustnikom, ki je podlaga za dedovanje po zakonu), od katerih je odvisna utemeljenost zahteve preživelega zakonca in zapustnikovih potomcev, ki so živeli z zapustnikom v istem gospodinjstvu, da se jim iz zapuščine izločijo gospodinjski predmeti, ki so namenjeni za zadovoljitev vsakdanjih potreb. Prav tako gre za dejstva, od katerih je odvisna velikost dednega deleža, dejstva, od katerih je odvisna

---

¹¹¹ V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 415–416.

utemeljenost razdedinjenja nujnih dedičev ali utemeljenost razlogov za dedno ne vrednost in dejstva, da se je nekdo odpovedal dediščini. Enako določa tudi 212. člen Zakona o dedovanju v primeru, da je med dediči, ne pa med drugimi strankami, spor o tem, ali kakšno premoženje spada v zapuščino oziroma spor zaradi zahteve zapustnikovih potomcev, ki so živeli z zapustnikom, da se jim izloči del, ki ustreza njihovem prispevku k povečanju ali ohranitvi vrednosti zapustnikovega premoženja. Kot je razvidno, opisana člena ne predstavljata podlage za prekinitev zapuščinskega postopka v primeru napotitve na ustrezen postopek za poplačilo upnikov separatistov pri ločitvi zapuščine.

Zaradi uporabe določb, ki urejajo pravdni postopek v zapuščinskem postopku, se le-ta prekine tudi v primerih, ki jih izrecno določa 205. člen Zakona o pravdnem postopku. Ta določa, da se postopek prekine v primerih, ko stranka umre ali izgubi pravdno sposobnost, pa v pravdi nima pooblaščenca; če zakoniti zastopnik stranke umre ali preneha njegova pravica za zastopanje, pa stranka nima pooblaščenca v pravdi; če stranka, ki je pravna oseba, preneha obstajati oziroma če ji pristojni organ pravnomočno prepove delovanje; če nastanejo pravne posledice začetka stečajnega postopka, razen v primeru osebnega stečaja; če je predmet spora zahtevki, ki ne more vplivati na obseg stečajne mase; če zaradi vojne ali iz drugih vzrokov sodišče preneha delati in če tako določa drug zakon. Nobeden izmed teh taksativno določenih primerov ne ustreza ločitvi zapuščine.

Zakon o pravdnem postopku možnost prekinitve postopka določa tudi za primer, ko je potrebno rešiti predhodno vprašanje.¹¹² Ta določba bi lahko predstavljala podlago za prekinitev zapuščinskega postopka v primeru ločitve zapuščine, če bi bila terjatev zapustnikovega upnika še sporna in bi bilo o njej potrebno odločati v pravdnem postopku. Ob razpolaganju z izvršilnim naslovom pa tudi ta rešitev ne ustreza.¹¹³

Kljub neobstoju pravne podlage so Višja sodišča Republike Slovenije v več primerih odločila, da je prekinitev zapuščinskega postopka v primeru dovoljene ločitve zapuščine in napotitve zapustnikovega upnika na postopek za poplačilo njegove terjatev smiselna. Enotnega stališča so, da je zapustnikov upnik za poplačilo terjatev

---

¹¹² Glej 206. člen Zakona o pravdnem postopku.

¹¹³ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 28.

iz ločene zapuščine dolžan sprožiti ustrezen postopek, kot tudi, da v času veljave sklepa o ločitvi zapuščine izdaja pravilnega sklepa o dedovanju ni mogoča. Pravilen sklep o dedovanju bo lahko izdan šele po prenehanju veljavnosti ločitve zapuščine oziroma po poplačilu upnikov separatistov. Sklep o dedovanju je namreč omejen na morebitni ostanek zapuščine.¹¹⁴ Višje sodišče v Ljubljani v sklepu I Cp 3241/2016 izrecno poudari, da je prekinitev zapuščinskega postopka smiselna do zaključka postopka za poplačilo terjatve upnika separatista oziroma do izteka roka, ki ga je sodišče upniku separatistu izrecno določilo za uveljavitev njegove terjatve.¹¹⁵

Problem prekinitve zapuščinskega postopka pa je v tem, da povzroči zastoj. V času prekinitve zapuščinsko sodišče zadeve ne bo obravnavalo in ne bo izdalo sklepa o dedovanju. Brez sklepa o dedovanju dedič ne bo mogel doseči vpisa lastninske pravice na nepremičninah zapustnika, banke mu ne bodo izplačale sredstev zapustnika, ne bo obravnavan kot lastnik vrednostnih papirjev, kar pomeni, da mu bo, poleg pravne prepovedi razpolaganja z zapuščino, le-to tudi dejansko onemogočeno. To daje upniku separatistu dodatno varstvo, dediču pa dejansko odmika zaključek zapuščinskega postopka. Upnik separatist od same prekinitve postopka nima posebne koristi, saj so dediču prepovedana razpolaganja s predmeti zapuščine in veljajo za neveljavna. Za dediča prekinitev zapuščinskega postopka zaradi ločitve zapuščine ne predstavlja posebne škode, saj do poplačila upnikov separatistov zanj absolutno velja prepoved razpolaganja z zapuščino.¹¹⁶

---

¹¹⁴ Tako Višje sodišče v Ljubljani v sklepu I Cp 2091/2009, z dne 29. 9. 2009, URL:

[http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202091/2009&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815259719](http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202091/2009&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815259719) (20. 3. 2020) Višje sodišče v Kopru v sklepu Cp 294/2010, z dne

8. 7. 2010, URL:

[http://sodnapraksa.si/?q=cp%20294/2010&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815245908](http://sodnapraksa.si/?q=cp%20294/2010&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815245908) (20. 3. 2020) Višje sodišče v Mariboru v sklepu I Cp 55/2013, z dne 27.

2. 2013, URL:

[http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%2055/2013&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113053785](http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%2055/2013&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113053785) (20. 3. 2020)

¹¹⁵ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 3241/2016, z dne 29. 3. 2017, URL:

[http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%203241/2016&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111407545](http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%203241/2016&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111407545) (20. 3. 2020)

¹¹⁶ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 27.

Poleg pomanjkanja jasne pravne podlage je možnost sodnih zaostankov dodaten razlog, ki teoretike odvrča od v praksi uveljavljene ureditve prekinitve zapuščinskega postopka za čas poplačila upnikov separatistov. Izpostavljata se stališči Žnidaršič Skubic, da prekinitve zapuščinskega postopka v primeru ločitve zapuščine ne more biti obvezna,¹¹⁷ in Božič Penko, da je možna dopustitev prekinitve zapuščinskega postopka, če to zahtevajo konkretne okoliščine posameznega primera. Pri tem naj sodnik, ko odloča o prekinitvi, skladno z načelom ekonomičnosti postopka, preveri, ali je morebiti potrebna hkratna napotitev druge stranke na pravdo ali upravni postopek.¹¹⁸

4.6. Prenehanje ločitve zapuščine

Sklep o ločitvi zapuščine, s katerim se zapuščina loči od lastnega premoženja dediča, je konstitutivne narave in velja do preklica. Sodišče prekliče ukrep ločitve zapuščine s sklepom, ko prenehajo razlogi zanj. V primeru, da je bil zapuščinski postopek prekinjen, sodišče hkrati odloči tudi o njegovem nadaljevanju.¹¹⁹

Ločitev zapuščine kot sredstvo zavarovanja terjatev zapustnikovih upnikov je potrebna do dosega njenega namena, to je poplačila upnikov separatistov. Z njihovim poplačilom razlog, zaradi katerega je bila uvedena ločitev zapuščine, ne obstoji in ukrep ni več potreben. Ločitev zapuščine ni več potrebna, če je terjatev upnika separatista plačana ali je bilo zanjo dano ustrezno zavarovanje.

Glede na v praksi uveljavljeno prekinitve zapuščinskega postopka za čas poplačila zapustnikovih upnikov je smiselno, da sodišče ločitev zapuščine prekliče in nadaljuje zapuščinski postopek tudi v primeru, da upnik separatist ni začel pravnega oziroma izvršilnega postopka za poplačilo svoje terjatve iz zapuščine v roku, ki mu ga je določilo sodišče s sklepom o napotitvi.

---

¹¹⁷ V. Žnidaršič Skubic, Ločitev zapuščine, v IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA (2016), str. 418.

¹¹⁸ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 28.

¹¹⁹ Ibidem, str. 30.

S poplačilom upnikov separatistov iz zapuščine oziroma ob prenehanju ukrepa ločitve zapuščine iz drugih razlogov se njen preostanek ponovno združi z lastnim premoženjem dediča v celoto.

4.7. Pristojnost

O ločitvi zapuščine odloča tisto zapuščinsko sodišče, ki je tudi sicer pristojno odločati v zapuščinskem postopku. Zapuščinska sodišča, skladno z 99. členom Zakona o sodiščih (ZS),¹²⁰ so okrajna sodišča. V zapuščinskih postopkih sodi sodnik posameznik.¹²¹ Krajevno pristojnost ureja Zakon o dedovanju v 177. členu. Primarno je krajevno pristojno okrajno sodišče na območju, kjer je imel zapustnik stalno ali začasno prebivališče. Če ga ni imel v Republiki Sloveniji, se krajevna pristojnost določi po območju, na katerem je zapuščina oziroma po območju pretežnega dela zapuščine, če je le-ta v različnih krajih.

Za odločitev o predlogu ločitve zapuščine je posebnega pomena 5. odstavek 177. člena Zakona o dedovanju. Pri odločanju o ločitvi zapuščine velja smiselna uporaba določb tega zakona, ki urejajo začasne ukrepe za zavarovanje zapuščine.¹²² Ena izmed njih je zgoraj omenjeni 5. odstavek 177. člena Zakona o dedovanju, ki določa izbirno pristojnost za odreditev začasnih ukrepov zavarovanja zapuščine. Predlog za ločitev zapuščine lahko zapustnikov upnik poda in o njem lahko odloči tako stvarno pristojno sodišče na območju, kjer je zapustnik umrl, kot tudi sodišče na območju, kjer je zapuščina. V primeru, da ločitev zapuščine dovoli sodišče, ki ni primarno pristojno v predmetnem zapuščinskem postopku (npr. sodišče na območju, kjer je zapuščina), mora o dovolitvi nujno obvestiti sodišče, ki vodi oziroma bo vodilo zapuščinski postopek (npr. sodišče na območju zapustnikovega stalnega oziroma začasnega prebivališča).¹²³

---

¹²⁰ Zakon o sodiščih (ZS), Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT in 16/19 – ZNP-1.

¹²¹ Glej 168. člen Zakona o dedovanju.

¹²² Glej 204. člen Zakona o dedovanju.

¹²³ A. Božič Penko, Ločitev zapuščine, v PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), str. 21–22.

5. Ureditev instituta ločitve zapuščine na Hrvaškem

Hrvaška je bila, podobno kot Slovenija, ena izmed federalnih enot nekdanje Jugoslavije. Institut ločitve zapuščine, kot ga je Jugoslavija urejala v Zakonu o dedovanju Federativne ljudske republike Jugoslavije,¹²⁴ Hrvaška v svojem dednem pravu ni uredila identično, pač pa ga je nadgradila.

Namen instituta ločitve zapuščine je tudi na Hrvaškem seveda v zavarovanju poplačila zapustnikovih upnikov v primeru prezadolženosti dediča. Toda njihova ureditev instituta slednjega določa kot izredni ukrep in temu ustrezno opredeljuje strožje pogoje za njegovo uveljavitev.

Ločitev zapuščine Hrvaška ureja v 140. členu Zakona o nasledivanju, v katerem določa možnost zapustnikovih upnikov, da v 3 mesecih od uvedbe dedovanja zahtevajo, da se zapuščina loči od osebnega premoženja dediča. Pri tem Hrvaška, za razliko od naše ureditve za dovolitev ločitve zapuščine izrecno postavlja pogoj, da morajo zapustnikovi upniku s stopnjo verjetnosti dokazati tako obstoj terjatve, kot tudi nevarnost, da brez ločitve njihove terjatve ne bodo poplačane. Pogoja morata biti izpolnjena kumulativno. S tem hrvaška ureditev omejuje uporabo instituta ločitve zapuščine na tiste primere, ko upnik, ki zahteva ločitev, z verjetnostjo izkaže dedičevo prezadolženost.

V primeru ločitve zapuščine dedič z zapuščino ne more razpolagati in njegovi upniki se iz nje ne morejo poplačati, dokler se ne poplačajo upniki separatisti. Le-ti se lahko poplačajo izključno iz zapuščine. Gre za odgovornost dediča *cum viribus hereditatis*. Prav tako sodišče lahko ločeni zapuščini postavi skrbnika.

Zapustnikovi upniki imajo možnost zahtevati od sodišča, da dovoli hrambo ločene zapuščine. Stroške hrambe nosi predlagatelj.

Upnik separatist mora v roku, ki mu ga določi sodišče s sklepom o ločitvi zapuščine, začeti postopke za poplačilo svoje terjatve, če še ne razpolaga z izvršilnim naslovom

---

¹²⁴ Slovenija ga je v Zakon o dedovanju prevzela v identični obliki.

oziroma s postopki še ni začel. Če upnik separatist naloženega ne izpolni, sodišče sklep o ločitvi zapuščine po uradni dolžnosti razveljavi.

O ločitvi zapuščine s sklepom odloča sodišče v zapuščinskem postopku, pri čemer zakon izrecno določa, da pritožba ne zadrži izvršitve. Na Hrvaškem kot pooblaščenec sodišča v zapuščinskem postopku lahko odloča notar,¹²⁵ pri čemer za ločitev zapuščine Zakon o nasleđivanju v 244. členu izrecno določa pristojnost notarja za odločanje izključno v primeru soglasja vseh strank zapuščinskega postopka. Če soglasja ni, mora notar odločitev o ločitvi zapuščine prepustiti pristojnemu zapuščinskemu sodišču.

Hrvaška ureditev instituta ločitve zapuščine ustreza njegovemu namenu in omogoča, da se dovoli le v primeru verjetne prezadolženosti dediča in ne neodvisno od njegove premoženjske sposobnosti, kot to velja v veljavni slovenski pravni ureditvi.

---

¹²⁵ Splošne informacije o dedovanju na Hrvaškem,

URL: https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-hr-sl.do#toc_5 (20. 3. 2020).

6. Zaključek

Institut ločitve zapuščine je pomemben dednopравни institut, saj zagotavlja prednostno poplačilo terjatev zapustnikovih upnikov iz zapuščine. Njegova uporaba je primerna in potrebna ob nevarnosti, da do poplačila terjatev zapustnikovih upnikov ne bo prišlo zaradi dedičeve prezadolženosti.

Slovenska zakonska ureditev instituta ločitve zapuščine je pomanjkljiva in ne sledi njegovemu namenu, to je zagotoviti varnosti poplačila terjatev zapustnikovih upnikov zaradi izredne situacije, kakršno predstavlja prezadolženost dediča in posledično tudi nevarnost konkuriranja terjatev zapustnikovih in dedičevih upnikov. Iz zakonske diktije sta izpuščena, po mnenju teorije, kot tudi dela sodne prakse, dva ključna pogoja oziroma predpostavki, ki bi morali biti podani za uvedbo ločitve zapuščine. To sta izkaz verjetnega obstoja terjatve in verjetne prezadolženosti dediča oziroma nevarnosti nepoplačila terjatev zapustnikovih upnikov. Posledici pomanjkljive zakonske diktije sta možnost pretirane uporabe instituta v praksi in samovoljna razlaga zakonske diktije s strani sodišč.

Predpostavka, da mora upnik separatist s stopnjo verjetnosti dokazati obstoj terjatve, kot sta enotna teorija in del sodne prakse, naj bi bila določena posredno, preko dejstva, da mora predlagatelj dokazati svoj položaj zapustnikovega upnika in s tem obstoj svoje terjatve za uspešno uveljavljanje zahteve po ločitvi zapuščine. Menim, da bi bila ustrežnejša konkretna uvedba dokazovanja verjetnega obstoja terjatve kot pogoja v zakonsko diktijo, ne pa njegova izpeljava preko interpretacije zakonske določbe.

Obstoj nevarnosti nepoplačila zapustnikovih upnikov oziroma prezadolženosti dediča Zakon o dedovanju ne omenja, tudi je ne določa kot predpostavke za ločitev zapuščine. To odpira možnost, da upnik zapustnika v vsakem primeru, ne glede na dejansko premoženjsko stanje dediča zahteva in doseže ločitev zapuščine. Ločitev zapuščine tako pri nas ni zgolj sredstvo zavarovanja terjatev zapustnikovih upnikov, katerega uporaba bi bila omejena izključno na primere prezadolženosti dediča. To pa ni temeljni namen obravnavanega instituta. Neustrezna pa so prizadevanja Višjih sodišč Republike Slovenije, po uvedbi pogoja dokazovanja prezadolženosti dediča s pomočjo (preširoke) interpretacije zakonskih določb z namenom instituta. Zakonska diktija takšne razlage ne omogoča, zato je sodišča ne bi smela aplicirati. Uvedba

pogoja, da mora zapustnikov upnik kot verjetno izkazati nevarnost nepoplačila lastne terjatve zaradi dedičeve prezadolženosti kot pogoj za dopustitev ločitve zapuščine, se mi zdi nujno potrebna. Le na ta način se bo lahko preprečila možnost uporabe predmetnega instituta v vsakem primeru obstoja zapustnikovih upnikov. Preprečitvi takšne zlorabe instituta bi bilo potrebno dati prednost pred minimalnimi posegi v zasebnost dediča, ki bi jih predstavljalo dokazovanje njegove prezadolženosti. Smiselno bi bilo slediti hrvaški ureditvi, ki z jasno zakonsko dikcijo določa dokazovanje obstoja terjatve in nevarnosti nepoplačila terjatve zapustnikovih upnikov kot pogoja za ločitev zapuščine.

Zapustnikov upnik mora ločitev zapuščine predlagati v roku treh mesecev od uvedbe dedovanja, to je običajno od trenutka zapustnikove smrti, neodvisno od dejstva, kdaj sam izve za smrt zapustnika. Objektivno določen rok se za zapustnikovega upnika lahko izkaže kot prestrog, saj ni nujno, da bo v tem času sploh izvedel za smrt svojega dolžnika. Menim, da bi bilo smiselno podaljšanje roka in hkratna uvedba kratkega subjektivnega roka. Taka ureditev bi vsem zapustnikovim upnikom omogočila uporabo tega instituta, hkrati pa tudi ne bi prihajalo do podaljšanja zapuščinskega postopka.

Na podaljševanje zapuščinskega postopka pa bistveno vpliva prekinitve zapuščinskega postopka za čas poplačila upnikov separatistov, ki se je tudi kot obvezne prakse poslužujejo sodišča. Z jasno pravno podlago, ki bi navajala na prekinitve postopka v primeru ločitve zapuščine, sodišča ne razpolagajo. Menim, da bi bila obveznost vsakokratne prekinitve zapuščinskega postopka, ob uporabi instituta ločitve zapuščine, pretirana. Potrebna bi bila vzpostavitev ustrezne podlage, ki bi sodiščem v primeru, ko bi okoliščine konkretnega primera nakazovale na smiselnost prekinitve, le-to omogočala, sicer pa ne.

Z ločitvijo zapuščine se položaj upnikov separatistov loči od položaja preostalih zapustnikovih upnikov, ki ločitve niso zahtevali. Tem je do poplačila upnikov separatistov onemogočen poseg na premoženje zapustnika, hkrati pa se zaradi nerazpolaganja s sklepom o dedovanju ne morejo poplačati z izvršbo na dedičevo lastno premoženje. Do poplačila svoje terjatve tako lahko pridejo po poplačilu upnikov separatistov le v primeru, da njihova poplačila že niso dosegla vrednosti zapuščine. Vsak zapustnikov upnik ima možnost predlagati ločitev zapuščine in si zagotoviti prednostno poplačilo izključno iz premoženja, ki ga predstavlja zapuščina. Če ločitve

ne predlaga, prevzame tveganje, da bodo ločitev predlagali drugi zapustnikovi upniki, se pred njim poplačali do višine vrednosti zapuščine in s tem morebiti onemogočili poplačilo njegove terjatve.

Menim, da bi bila v prihodnje nujna prenova zakonske dikcije o ločitvi zapuščine v smeri jasne opredelitve pogojev za uporabo instituta, prav tako tudi opredelitev možnosti prekinitve zapuščinskega postopka za čas poplačila upnikov separatistom, ki bi sledila stališčem teorije in potrebi sodišč po jasni ureditvi v zakonu.

7. Viri

7.1. Literatura

1. Acceto, Matej in drugi: PRAVNI TERMINOLOŠKI SLOVAR (1. izdaja), Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana 2018.
2. Blagojević, T. Borislav: NASLEDNO PRAVO U JUGOSLAVIJI (2. izdaja), Izdavačko-informativni centar studenta, Beograd 1974.
3. Božič Penko, Ana: Ločitev zapuščine, v: PRAVOSODNI BILTEN, letn. XXXIII, št. 2 (2012), pp. 21–30.
4. Finžgar, Alojzij: DEDNO PRAVO JUGOSLAVIJE (1. izdaja), Univerzitetna založba, Ljubljana 1962.
5. Kežmah, Urška: Stečaj zapuščine in odgovornost dedičev za zapustnikove dolgove, v: PODJETJE IN DELO, 6–7/2008/XXXIV (2008), pp. 1536–1547.
6. Kranjc, Janez: RIMSKO PRAVO (3. izdaja), IUS Software, GV Založba, Ljubljana 2017.
7. Kreč, Milan, Pavič, Đuro: KOMENTAR ZAKONA O NASLEĐIVANJU, Narodne novine, Zagreb 1964.
8. Kržišnik, Ciril: SEPARATIO BONORUM, Juridična fakulteta, Ljubljana 1942.
9. Pavlin, Sabina: NUJNI DEDIČI (1. izdaja), Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2012.
10. Rijavec, Vesna: DEDOVANJE: PROCESNA UREDITEV (1. izdaja), Gospodarski vestnik, Ljubljana.
11. Zupančič, Karel: DEDOVANJE (8. izdaja), Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2005.
12. Zupančič, Karel, Žnidaršič Skubic, Viktorija, DEDNO PRAVO (3. izdaja), Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2009.
13. Žnidaršič Skubic, Viktorija: Problematika zadolžene zapuščine – separatio bonorum, v: PODJETJE IN DELO, 6–7/2016/XLII (2016), pp. 1392–1401.
14. Žnidaršič Skubic, Viktorija: Ločitev zapuščine, v: IZBRANI VIDIKI USTAVNEGA, CIVILNEGA IN GOSPODARSKEGA PRAVA, (ur. V. Žnidaršič Skubic, M. Damjan, B. Koritnik), Pravna fakulteta, Ljubljana 2016, pp. 407–424.

7.2. Zakonodaja

1. Zakon o dedovanju (ZD-C), Uradni list RS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – Odl. US, 117/00 – Odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – Odl. US in 63/16.
2. Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-L), Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – Odl. US, 45/14 – Odl. US, 53/14, 58/14 – Odl. US, 54/15, 76/15 – Odl. US, 11/18, 53/19 – Odl. US in 66/19 – ZDavP-2M.
3. Zakon o pravnem postopku (ZPP-E), Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – Odl. US, 57/09 – Odl. US, 12/10 – Odl. US, 50/10 – Odl. US, 107/10 – Odl. US, 75/12 – Odl. US, 40/13 – Odl. US, 92/13 – Odl. US, 10/14 – Odl. US, 48/15 – Odl. US, 6/17 – Odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1 in 70/19 – Odl. US.
4. Zakon o sodiščih (ZS), Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDLSL-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT in 16/19 – ZNP-1.
5. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP), Uradni list RS št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C, 54/18 – odl. US, 69/19 – odl. US, 74/20 – odl. US in 85/20 – odl. US.

7.3. Internetni viri

1. K.A. Kontarščak, U. Kupec, Aktivna vloga upnikov zapuščine brez dedičev po noveli ZD-C (2016), URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2016V49-50P21-22N1> (15. 3. 2020)
2. N. Weber, Kako naj zapustnikov upnik doseže ločitev zapuščine?, URL: <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2012V17P19N1> (13. 3. 2020)
3. Splošne informacije o dedovanju na Hrvaškem, URL: https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-hr-sl.do#toc_5 (20. 3. 2020)

4. Zakon o nasleđivanju, URL:
<http://digarhiv.gov.hr/arhiva/263/18315/www.nn.hr/clanci/sluzbeno/2003/0604.htm> (20. 3. 2020)
5. Obči drzavlanski zakonik (ODZ), URL:
<https://www.iusinfo.si/zakonodaja/odz/clen-1> (11. 3. 2020)

7.3.1. Sodne odločbe

1. Sklep Višjega sodišča v Kopru Cp 495/2012, z dne 16. 10. 2012, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%20495/2012&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054384](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%20495/2012&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054384) (12. 3. 2020)
2. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani II Cp 1676/2012, z dne 21. 6. 2012, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201676/2012&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113045766](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201676/2012&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113045766) (13. 3. 2020)
3. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2909/2014, z dne 21. 1. 2015, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%202909/2014&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%202909/2014&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111385444) (13. 3. 2020)
4. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1077/2015, z dne 10. 6. 2015, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201077/2015&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111383800](http://www.sodnapraksa.si/?q=cp%201077/2015&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111383800) (13. 3. 2020)
5. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2123/2011, z dne 11. 1. 2012, URL:
<http://www.sodnapraksa.si/?q=2123/2011&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113042521> (12. 3. 2020)
6. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 105/2019, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%20105/2019&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111432798](http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%20105/2019&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111432798) (13. 3. 2020)
7. Sklep Višjega sodišča v Mariboru I Cp 2206/2008, z dne 23. 2. 2009, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202206/2008&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=43482](http://www.sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202206/2008&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=43482) (13. 3. 2020)
8. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani II Cp 224/2016, z dne 11. 2. 2016, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=ii%20cp%20224/2016&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111393325](http://www.sodnapraksa.si/?q=ii%20cp%20224/2016&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111393325) (13. 3. 2020)

9. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1663/2010, z dne 16. 6. 2010, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=1663/2010&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815246639](http://www.sodnapraksa.si/?q=1663/2010&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815246639) (14. 3. 2020)
10. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani II Ip 2227/2013, z dne 5. 6. 2013, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=2227/2013&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054754](http://www.sodnapraksa.si/?q=2227/2013&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113054754) (14. 3. 2020)
11. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1722/2005, z dne 25. 5. 2005, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=1722/2005&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=37516](http://www.sodnapraksa.si/?q=1722/2005&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=37516) (14. 3. 2020)
12. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani II Cp 1953/2015, z dne 2. 9. 2015, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=1953/2015&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111386745](http://www.sodnapraksa.si/?q=1953/2015&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111386745) (14. 3. 2020)
13. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1281/2016, z dne 6. 9. 2016, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=1281/2016&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111400195](http://www.sodnapraksa.si/?q=1281/2016&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111400195) (14. 3. 2020)
14. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Ip 998/2019, z dne 10. 7. 2019, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=998/2019&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111432089](http://www.sodnapraksa.si/?q=998/2019&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111432089) (14. 3. 2020)
15. Sklep Ustavnega sodišča RS Up – 145/05 – 8, z dne 12. 2. 2007, URL:
<http://odlocitve.us-rs.si/documents/20/b8/up-145-052.pdf> (14. 3. 2020)
16. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1623/2013, z dne 11. 12. 2013, URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=l%20Cp%201623/2013&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113062573](http://www.sodnapraksa.si/?q=l%20Cp%201623/2013&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113062573) (16. 3. 2020)
17. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2494/2015, z dne 14. 10. 2015, URL:
<http://www.sodnapraksa.si/?q=l%20Cp%202494/2015&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111389818> (16. 3. 2020)
18. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 2091/2009, z dne 29. 9. 2009, URL:
[http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202091/2009&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815259719](http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%202091/2009&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815259719) (20. 3. 2020)
19. Sklep Višjega sodišča v Kopru Cp 294/2010, z dne 8. 7. 2010, URL:
[http://sodnapraksa.si/?q=cp%20294/2010&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815245908](http://sodnapraksa.si/?q=cp%20294/2010&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815245908) (20. 3. 2020)

20. Sklep Višjega sodišča v Mariboru I Cp 55/2013, z dne 27. 2. 2013, URL:
[http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%2055/2013&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113053785](http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%2055/2013&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2012032113053785) (20. 3. 2020)
21. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 3241/2016, z dne 29. 3. 2017, URL:
[http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%203241/2016&database\[IESP\]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111407545](http://sodnapraksa.si/?q=i%20cp%203241/2016&database[IESP]=IESP&submit=išči&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111407545) (20. 3. 2020)